

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1-heteses petit sor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Khuen miniszterelnök.
Automobilt vesz a tanács.
A budapesti gyűjtőfogház titkai.
Emlékezés Erzsébet királynőre.
A gyoroki szőlősgazda.
Letartóztatott aradi kereskedő.
Agyonlőtt nőcsábító.
Sikkasztás a budapesti állampénztárban.
Tarkaságok.

Khuen-Héderváry.

Arad, január 11.

A titokzatos politikus, akinek kékszemű szelid mosolygása mögött az erőszak tervei lapulnak meg, akinek neve a többségi akarat letörésére szolgáló eszközt, fogalmat jelent, megint az események hőse, első embere. Khuen-Héderváry Károly grófot a király ma megbízott miniszterelnökké nevezte ki s kezébe adta a képviselőház fölölátását.

A rejtély-ember most még több köddel lepelt formában jelent meg, mint egyébkor. Már magában az egyéniség is megfejtésre szorul, mint olyan, aki a legnépszerűtlenebb szerepnek állandóan kiszemelt, mindig rendelkezésre álló embere, aki a legkisebb zugolódás nélkül vállalja ezt a kellemetlen tisztelet. Fejérváry Géza bárónál érthető volt az ilyesmi: az öreg katonának a királyhoz való hűsége, parancsengedelmessége mind indító okai voltak az ő vállalkozásának.

Khuen azonban nem katonas ha csak az uralkodóhoz való ragaszkodásról volna szó, ennek elegendő tanujelét adta egyszer, hogy másodszor azt ne kívánják tőle. S Khuen az első vállalkozás tövisei után továbbra is „a rendelkezési állományban” tartotta magát, hogy amikor Magyarországon már semmi sincs hátra, akkor ő következzen.

Még titokzatosabb az az utiprogram, amelylyel a király fogadószobájából kijövet, elindult. Új választásokat akar csinálni, — kikkel, minő programmal? A mai parlamenten nincsen hiva. A régi parlament többsége, a volt szabadelvűpárt nyílt ülésben szavazta le, — azokra se számíthat. Az ő neve, viszontagságos politikai működése nem jelent programot, nem jelent valamely határozott cél felé vezető törekvést, amely köré új párt gyűrűzhetnék, amely hívek toborzására alkalmas lehet. Mi célja lehet az új választásokkal?

Holnap, vagy pár nap múlva, így ujságolják, okosabbak leszünk ebben a dologban. Khuen programot fog adni s talán ez a program világossága érthetővé teszi az új választások tervét. Ebben a programban hir szerint benne lesz a népjogok demokratikus kiterjesztése, mint amelyre a nemzet ítéletét kívánnák.

Ha csakugyan ez lesz a program, ez a politikai helyzet tengelyét nem fogja megváltoztatni. Tagadhatatlan,

hogy a választójog kiterjesztésének kérdése már sokkal előrehaladottabb ponton van, mint amikor azt első ízben a közvélemény elé adták. A kérdés átesett a statisztikán, a tanulmányozásokon, a következmények mérlegelésén; alig van, aki még véleményét ne formált volna felőle. Ki pluralitás szerint valót, ki a magyar nyelv tudásához kötöttet, ki egészen szélső álláspontot. De azok közül, a kiknek a választásoknál ma döntő erejük van, talán a legszélsőbb álláspont hívei se tudják az eszmét teljesen elválasztani a személyektől és a körülményektől. A reform, a politikai alkotás egyforma, akárki hozza, s akárminő körülmények között lesz az valósággá. Mégis: egy többség nélkül való, tehát az alkotmány ellenére kormányzó miniszterelnök kezéből, a nemzet gazdasági követeléseiről való teljes és föltétlen lemondás árán, — aligha fognak benne kívánatosat találni. Hozzávéve azt, hogy magának az általános választói jognak is igen sok elvi ellenzője van még a választók tömegében: alig hihető, sőt képtelenségnek kell tartani, hogy ezzel a programmal többséget lehessen egybeépíteni.

Felül talán a kombinációkban az a terv is, hogy az általános választójogot octroi útján léptessék életbe, s az új választásokat annak alapján rendeljék el. Ez az ötlet nagyon kalandos lenne, s e mellett a végre-

Beszélgetés a gyerekekkel.

Írta: Cserzy Mihály.

Az őszelőn, talán október közepe táján, átbálgattam egy napon az újszegedi népkertbe. Mi csak így nevezzük ezt a városrészt, melynek voltaképpen „Erzsébetváros” a neve, felejthetetlen, fehérarcú királyasszonyunkról kapván szépséges elnevezését. A hely is szép. Kora tavasztól késő őszi valósággal pompázik. Virág virág mellett nyílik; illat illat után terjeng. És a levegő is üde és lágy, olyan, mintha selymes kéz simogatná az ember arcát. A liget részletei pedig valósággal bűvöletbe ejtik a pihenő lelket. . . . Itt platánsor, hosszan benyulva a ligetbe, egymásra hajló, dúd koronákkal, amott magas, sudár jegenyenyárfák ezüstös, rezgő levelekkel, emitt öreg akácok, haragos zöld, sűrű lombozattal. És amíg a fásor között olyan az út, mintha feléőpört szobában járnánk, addig a csacsogó nyárfák alatt himes pázsit csalogatja az embert egy kis pihenésre. Az akácok közt ellenben valóságos csalit van. Itt-ott sűrű bozót; őriásfü, páfrány a gazdag avaron. És a vadhajítás sok helyen embermagasságon is fölül nyúlik már az öreg, mehos törzsek mellett. A lombok pedig tele vannak madárdallal. És süsogással. A természet örökeszép zenéjével.

A kertben alig volt ember. Tul az árkon szántogatott egy paraszt. Az eke körül fiatal, hóka csikó szaladgált az anyja után. Gyöngye nyertése behallatszott néha és ilyenkor borzas

sörényét rázogatta, mint a veréb, mikor fürdik a porban. Idebenn az erdőszélen pedig néhány munkás kopogott; nyesegették a galyakat. Különben is nem volt valami nagyon alkalmas idő a sétára. Nem az az igazi őszi nap volt, a mikor az évszak erős és mégis üde illata kellemesen szorítja össze a légzést. Amikor a hervadó táj ragyogó szépségének szemlélete alatt emlékek elevenednek meg a múltból. Képek, melyek visszaemlékeztetnek kellemes vagy szomorú esetekre. Nem az a derült őszi nap volt, amelyen az szelid és nyájas égbolt vidáman kéklik a megmeztelenített platának és hársak sötétpiros sora fölött, hol elkéve zizeg még egy-egy élesen aranyos, utolsó levél; és amikor a derültől megcsipett föld olyan, mintha fehér viasszal vonták volna be, ami lassankint ritkuló gyöngyökké olvad, később pedig csak a nedvesség mutatja a megfagyott harmat nyomát. Amikor a napnak rézsutos piros sugarai el-elcsuszának a sápadt fűszálakon és a földön szelid ragyogás támad, mintha halovány aranyport hintettek volna a mezősegre. Változó, borongós idő. Az ég egyszer beborult ritkás, piszokszíni felhőkkel, majd kitisztult néhány percre és ilyenkor a szétrongyolódott felhők mögül kimosolygott az égboltozat.

Talán félóra múlva nagy zsiibongás támadt a sárguló kertben. Olyan váratlanul jött ez a látma, mint mikor az ember kertek alatt jár és hirtelen méhraj csap ki az utra. Meghökentem. Nem az apró gyermekhad láttára, hanem arra a nem várt dologra, hogy miképpen

kerül mintegy százötven iskolásgyerek a népkert vigadóájába. Hiszen ez nem iskola. Van ennek a városrésznek rendes iskolaépülete. Az ember sokszor tovább és mélyebben eltűnődik némely kérdésen, amihez voltaképpen semmi köze nincs. Tűnődik, mert kíváncsivá teszi a dologgal összefüggő kérdés. Itt például az, hogy miképpen lehet ez a százötven gyerek egy helyiségbe összezsúfolva? És micsoda föladat lehet, százötvenet egyszerre tanítani? Mert most már elég ötlött a kényszerhelyzet, hogy tudniillik az iskola gerendái a lelkiismeretes vállalat folytán leszakadoztak s azért kellett a kerület iskolaköteleseit a szellős hodájbaösszpontosítani. Százötven fiu- és leánygyermeket, kik közül az egyik ezt, a másik amatt a bajt viheti hazulról a füledt, szellőzetlen, alacsony viskókból, vidáman játszó, apró pajtásai közé. Ilyenkor látja azután az ember, hogy hányadán állunk még mindig a népnevelés szent ügyével. Hát hiszen igaz, van Magyarországon, ki tudja, hány ezer ember, aki két köből kukoricával, két tojós-tyukkal és két ezüst forinttal bátran szemébe néz a télnek. A kukorica biztosítja számára a „mamaligát”, a tyukok a dohánynya, gyufára és puskaporra valót, a két ezüst forint pedig éppen elég, hogy az itt-amott jelentkező igényét kielégítse. A többi megadja neki az erdő. És az Isten. . . .

A csapat közül kivált egy hétesztendősnak látszó, szőke fücska és letért a széles utra, ahol én megálltam, gyönyörködni a tarka képben.

hajtása roppant zavarokkal járna, — s így nagyon valószínűtlen, hogy ehhez fordulnának.

Mi lesz hát? Ma előttünk Khuen-Héderváry látszik naivnak, mint aki lehetetlennek látszó feladatra vállalkozik; lehet, hogy holnap, a terveit megismerve, a nemzet bizonyul annak, mint akinek sejtelmé se volt a gróf eszközeiről, fegyvereiről. A német klasszikus szerint: ahol a nyers erők dulakodnak, ott nem igen származik jó ügy. Khuen-Héderváry most az utolsó fegyvernek, az erőszak megbízottjának látszik; ez mindenesetre ok arra, hogy ma még elleplezett terveit a nemzet a legnagyobb aggodalommal várja.

Khuen miniszterelnök.

Feloszlatja a képviselőházat. — A mai audienciák.

Távirati tudósítás.

Arad, január 11.

A politikai helyzetben már tegnap jelzett fordulat ma hirtelen teljesen új képet adott a válságnak. Khuen-Héderváry Károly gróf, aki hétfőn este érkezett Bécsbe, ma mint *kabinetalkitással megbízott miniszterelnök* tért vissza. Természetes (ezek után, hogy Lukács, aki Khuen audienciája után jelent meg ma újból a királynál, visszaadta megbízatását.

Khuen-Héderváry megbízatása döntő fordulatot adott a válságnak. Az új miniszterelnök két-három nap alatt megalakítja kabinetjét — melyben Lukács mint pénzügyminiszter fog helyet foglalni — és megkísérli ugyan, hogy a pártoktól indemnítást kapjon, de miután ebben maga sem reménykedik, már most felhatalmazást kért és kapott a királytól a *képviselőház feloszlatására és új választások kiírására*.

Az új miniszterelnök szerdán reggel kezd meg tárgyalásait Budapes-

ten, ahova Tisza István grófot is táviratilag felkérte. Programja ma még ismeretlen a pártok előtt és ezért még a Ju-th-párt kivételével egy párt sem foglalt állást vele szemben.

Khuen-Héderváry megbízatásáról, a kabinetalkítás előkészületeiről és általában a mai napon beállott fordulatáról itt következik részletes tudósításunk:

A fordulat előzményei.

Bécsből jelentik délelőtti kelettel: A politikai helyzetben 24 óra alatt meglepő fordulat következett be. A király tegnap Lukács László ajánlatára Khuen Héderváry grófot hívatta Bécsbe, aki ma délelőtti 11 órakor audiencián jelenik meg a felség előtt. Ugyancsak a király elé járul még a mai napon Lukács László is.

A dolgok e váratlan fordulatát az idézte elő, hogy a pártok az indemnítást megadni vonakodván, Lukács László azt ajánlotta a királynak, hogy a képviselőházat azonnal oszlassa fel és nevezze ki Khuen-Héderváry grófot miniszterelnökké, aki nálánál sokkal alkalmasabb ember arra, hogy egy választási kabinet élére álljon.

Beavatott politikai körökben már délelőtti bizonyossá vették, hogy a király a mai audiencián okvetlenül dönteni fog, még pedig olyan értelemben, hogy a kinevezendő új kormányának azonnal megadja a felhatalmazást a képviselőház feloszlatására és az új választások kiírására.

Khuen-Héderváry gróf a délelőtti folyamán hosszasan tanácskozott Lukács Lászlóval, majd fél 10 órakor Thallóczy közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök látogatását fogadta.

Khuen-Héderváry nyilatkozata — az audiencia előtt.

Khuen-Héderváry Károly gróf kihallgatása előtt fogadott egy hírlapírót, kinek elmondta a politikában beállott fordulat előzményét s megbízatásának okát és célját.

— Vasárnap — ugymond — Hédervárra utaztam. Ekkor csak annyit tudtam, hogy a helyzet kusza és zavaros. Tegnap, éppen mikor le akartam pihenni, megszólal a telefon. Lu-

kács László beszélt Bécsből és közölte velem, hogy a felség magához rendelt. Nyomban csomagoltam és Bécsbe jöttem. A meghívót itt kaptam kézhez ma reggel.

— Mint miniszterelnök jön vissza Excellenciád? — kérdezte az újságíró.

A gróf mosolyogva felelt:

— *Lehet, nincs kizárva.*

— Ma lesz döntés?

— Igen, azt hiszem.

— Ha Excellenciád megbízást kap, azonnal választ adsz?

— Igen, ha erről lesz szó.

— Budapesten a kooperációs pártok közt azt beszéltek, hogy Excellenciád a mai többségből szerez magának többséget. Igaz ez?

— Erről korai lenne nyilatkoznom. Ki tudja még, kié lesz a többség! Ellenben semmi sincs kizárva. Ép a többség alakítása az összes kérdések sulypontja.

— Igaz-e, — kérdezte tovább az újságíró — hogy Excellenciád a liberális, demokratikus választói jog álláspontján van, mert ha úgy van, tudnók kinek csinál többséget.

— Igen. A választói jog kérdésében olyan állásponton vagyok, milyent az ön kérdéskörül ir. A választójogot reformálni kell!

— És lehet majd azután reakciós törvényeket hozni?

— Nem lehet.

— Ha Excellenciád jókedvéből következni lehet — folytatta az újságíró — kegyelmes uram bizik a sikerben.

Khuen-Héderváry mosolyogva mondta:

— Igen; de különben is lelógó orral nem lehet miniszterelnökséget kezdeni.

— Gondolja Excellenciád, hogy a válságnak ez az utolsó akciója?

— Igen, ez az utolsó.

— És mit fog jelenteni Lukács az ő audienciáján?

— Visszaadja megbízatását a királynak és azután kölcsönösen köszönetet mondanak egymásnak. Lukács a Felség bizalmáért, a király pedig, hogy Lukács a kibontakozás iránt fáradozott.

— Választás következik, kegyelmes Uram?

— A mostani helyzetben semmitse mondhatok. Majd azokkal közlöm, akikkel tárgyalni fogok.

Mikor elem ért, köszönt:

— Dícsértessék...

— Jó napot.

Megállítottam.

— Hát tik honnan jöttök?

— Az iskolából.

— Melyik osztályba jársz?

— Az első.

— Hát a többi?

— Egy része a másodikba, aztán a harmadikba, a többi meg velem.

— És mindnyájan egy szobában vagytok?

— Mindnyájan, — nyitotta ki kerekre okos szemét a fiú, mintha ő maga is sejtette volna, hogy biz ez így nem jól van. Sok apró mell használja két órán keresztül a levegőt és a levegő már félóra múlva is fojtó és bűzös lesz. Azután tovább folytatta:

— Minden osztály külön ül. Egyik csapatban mink, a másik csapatban a másodikosok, aztán meg a harmadik osztályosok.

— Hát aztán hogy tanultok?

Rám nézett, nem értette a kérdést.

— Ti is azt tanuljátok, a mit a harmadikosok?

— Nem, — felelte vidáman a fiúcska, — mikor a harmadikosok földrajzt tanulnak, mivelünk irat a tanító ur. A másodikosok pedig tanulják a számtant.

— Hogy hívják a tanítókat?

— Lőrincz Istvánnak.

— Jó ember?

— Jó.

— Szigorú-e hozzátok?

— Szigorú, — esillant föl a szeme a gyerekeknek és ezt olyan nyomatékkal mondta, hogy szinte kiérett pici lelkéből a megnyugvás. Hogy igenis, szigorú; de ilyennek kell lennie. Mert az élet még szigorúbb s ha nem elég erélyes a mester, aki bevezeti a tudatlant, olyan lesz az, mint a karózatlan gyöngye fa, mely minden szeélösuhanásra meghajlik. Kiragzott értelmes tekintetéből az az ösztönszerű meggyőződés, mely mint az érzés, önkéntelenül támad a lélekben.

— Szeretitek-e?

— Szeretjük. Azelőtt paraszttanító volt.

Paraszttanító!... Hát ez mi?

— Hogy-hogy paraszttanító?

— Tányán tanította a parasztyereket, de azért jó tanító.

Mézbonbont adtam a gyerekeknek, hogy bizalmasabb legyen, azután tovább faggattam:

— Hát te milyen tanuló vagy?

— Jó!... — felelte önérvényesen az apró emberke. — Már tíz betűt tudok. A számokból meg nyolcat.

— Az szép... És jól viseled-e magad?

Elmosolyodott a meztlábos, sápadt fiúcska és úgy mondta:

— Hogyne, én vagyok a vigyázó!

— Aztán mit csinál az rosszakkal?

— Főlirom. Ma is főlirtam hármát, de letörültem őket.

— Miért? — kérdeztem meglepődve.

— Mert sirtak; megsajnálta őket.

Egy percre elhallgattunk. Eközben megfordult, indulni akart.

— Nézd e, adek még egy cukrot. Szeretted-e?

— Szeretem. De nem vesz édes anyám sohasem.

— Talán nem fogadsz szót?

— Dehogy nem — huzta a szót némi méltatlankodással. — Nincs pénze neki, aztán nem bír venni. Mindig azt mondja, hogy kenyérre kell.

— Hát apád vesz-e?

— Attól nem merek kérni?

— Miért?

— Mert egyszer kértem, aztán az orromra ütött.

Maszatos pici ujjait rátette mogyorónagyságu, piszes orrára, mintha védeni akarná az emlékezés hatása alatt.

Elmosolyodtam.

— De igaz, ide ütött az orromra.

Azután kivette szájából a cukrot, nézte, hogy mennyi fogyott már el belőle.

— Miféle az apád, fiam?

— Vámör, amott a százlábu hidnál.

— Testvéred is van?

— Van még négy.

— Azek járnak-e iskolába?

— Dehogy... Az Annus már két éve nem mén, a kendergyárba jár dolgozni. A Pista most lőtt nyomdász. Az minden szombaton pénzt hoz haza. Aztán van egy bátyám, az a legöregebb, az pincérinas. Az mindig akkor

Kikkel tárgyal Excellenciád?

— Nem tudom még, de utközben, hazamenet és az éjjel még átgondolom. Csak annyit mondhatok, hogy csupa elsőrendű emberekkel fogok tárgyalni. Több listát készítek, hogy a királynak legyen kikben válogatni.

Mikor jön vissza Excellenciád Bécsbe?

Két-három napon belül.

Khuen megbízatása.

Khuen-Héderváry Károly gróf délelőtt 11 órakor jelent meg kihallgatáson a Burgban. A kihallgatás egy óra hosszat tartott és azzal végződött, hogy a király Khuen Héderváryt miniszterelnökké designálta és megbízta a kabinetalakítással. A kihallgatás után a gróf a kabinetirodába ment, ahol negyed kettőig tartózkodott. Innen kijövet a Sacher-szállodába ment, ahol a félhivatalos Bud. Tud. képviselője előtt ezeket mondta:

— Megbízást kaptam Öfelségétől a kabinet megalakítására. Én a megbízást elfogadtam. Lukács Lászlót, aki visszaadja Öfelségének a megbízatást, délután két órakor fogadja a király kihallgatáson. Délután 5 órakor Hédervárra utazom, ahonnan haladéktalanul Budapestre megyek, hogy a király megbízatásának eleget tehessek. E pillanatban nem vagyok abban a helyzetben, hogy programszerű nyilatkozatot tehessek. Megfogom ezt tenni, mihelyt érintkezésbe léptem azokkal a férfakkal, kiket kabinetembe bevenni szándékozom. Többet nem mondhatok s egyelőre arról sem nyilatkozhatok, hogy a Ház feloszlata és az új választások kiírása küszöbön áll-e. Holnap Budapestre érkezem és nyilvánosságra hozom programomat.

Khuen-Héderváry ezután Lukácsot kereste fel, a ki közben megkapta a királyi kihallgatásra szóló meghívót.

Egy újságíró kérdésére még kijelentette a gróf, hogy az új kabinetben a belügyi tárcát magának fogja megtartani. Az is bizonyos, hogy az új kormány pénzügyminisztere Lukács lesz.

Éjjel jelenti fővárosi tudósítónk:

Khuen-Héderváry Károly gróf, aki az estét sürgős teendők elvégzése végett Héderváron töltötte, még az éjjel elindult Budapestre,

gyün haza, mikor mindkét alszunk, aztán reggel úgy köll suttogva beszélni, hogy föl ne kötsük, mert azt mondja édes anyám, hogy az kenyeret hoz haza. Én ugyan nem látam, hogy kenyeret hozott volna, csak elgárgit láttam nála, mög mindig csörög a zsebibe a pénz.

Egyszerre csak szétnézett a kis fiú és mint a madár, ha észreveszi, hogy elröptek a társai, megszeppent, hátára lóditotta kopottas könyvtáskáját és eliramodott... Szabad, mint a megriasztott... Egy félperc alatt eltűnt. Átszaladt az erdőn, a tenyérnyi csapáson, valószínűleg azért, hogy a pajtások elé kerülhessen.

Megálltam, néztem utána.

A lelkemben ezalatt keserű érzés támadt, mely a mai életnek a képét világította meg sötét tónusaiban. Az ismert, mindennapos képet, mely azért mégis új és valahányszor élénk rezdíti az alkalem, összeszorítja valami a szívünket.

Ilyen a nép.

Alig cseperedik föl a gyermek: izába fogja. Menj keresni. A pénz az Isten. Hogy miképpen keresed: sirva-e, vagy éhezve, az nem kérdés. Elsatnyul-e tőle a tested és az elméd, vagy megroppansz a korai munka alatt, azzal számoljon más. A főcél az, hogy korán levehesse rólad kezét az apa. És hogy az a falat kenyér, amely nevelve: a te piaci erőtlén kezred szerezménye legyen.

A tanulás!

Hobó, ez csak ábránd. Kód, aminek semmi haszna nincs. Ott vannak az urak...

ahol holnap reggel kezdi meg tárgyalásait. E tárgyalások befejezése után, valószínűleg pénteken vagy szombaton Bécsbe megy, ahonnan mint kinevezett miniszterelnök fog hazatérni. Hogy a gróf kikkel fog tárgyalni, ma még nem tudják. Egyelőre csak Lukács pénzügyminisztersége vehető bizonyosra, azonban valószínű, hogy a tervezett Lukács-kabinet tagjai nem lépnek be Khuen-Héderváry kormányába, mivel Lukácsot is csak akkor támogatták volna, ha az az indemnítást megkapja.

Ami Khuen magatartását illeti, ő is meg fogja kísérelni az indemnitás elnyerését és e célból már a kabinet megalakítása után össze fogja hívni a képviselőházat. Ha azonban — amit szinte bizonyosra lehet venni — a Ház megtagadja az indemnítást, akkor erre a miniszterelnök a Ház feloszlataival fog válaszolni. Természetes, hogy ez nem azonnal fog bekövetkezni, mert a kormánynak erre előkészületeket kell tenni és a felmentett, vagy a közeli napokban felmentendő főispánok helyébe újakat kell kinevezni.

Érdekes, hogy a miniszterelnök még Bécsből táviratozott Tisza Istvánnak Gesztre és kérte, hogy utazzék fel Budapestre, mert első-sorban vele akar érintkezésbe lépni. Tisza István már el is utazott Gesztről és holnap délelőtt már tárgyalni fog Khuennel.

Lukács missziójának vége.

Lukács László kihallgatása délután két órakor kezdődött és mintegy husz percig tartott. Lukács e kihallgatáson a kabinetalakítást célzó misszióját visszatda a felségnek és ezzel megszűnt designált miniszterelnök lenni. A felség megköszönte Lukács eddigi fáradozásait.

Több újságíró kérdésére az audiencia után Lukács ezeket mondta:

— Megnyugtathatom önöket, a kabinetalakításra vonatkozó missziótól visszalóptem.

— A Khuen kabinetben vállal tárcát kegyelmes ur? — kérdezték az újságírók.

— Ha a designált miniszterelnök megkínál vele, lehet beszélni róla. Különböben ismétlem, megbízatásom véget ért.

Lukács délután 4 óra 40 perckor vissza-utazott Budapestre.

Az új miniszterelnök tervel.

A képviselőház feloszlata.

Khuen-Héderváry megbízatásáról az „Esti Újság” mai száma ezeket írja:

— Az új miniszterelnök még nem nyilatkozott programjáról, a közönség ennél fogva csak sejtésekre van utalva. E sejtések azonban meglehetősen közeljárnak a valósághoz. Egészen bizonyosnak látszik, hogy Khuen-Héderváry messzemenő meghatalmazást kapott. E meghatalmazás olyan, hogy a kabinetalakítás megkezdése ki van zárva. A meghatalmazás kiterjed a képviselőház feloszlata és az új választások elrendelésére. Khuen-Héderváry ezzel a meghatalmazással fogja már most Budapestben a tárgyalásokat megkezdeni. Nem lehetetlen, hogy Lukácshoz hasonlóan ő is meg fogja kísérelni a kibontakozásnak a mostani parlamentben többséget szerezni, de ha itt a megoldás nem lesz megvalósítható, Khuen-Héderváry nem fog visszalépni, hanem feloszlata a Házat és új választásokat rendel el.

Az új miniszterelnök a Lukács-csal való tárgyalás után a Sacher éttermébe ment és itt a B. Napló munkatársa előtt a következőket mondta:

— Feladatam a felség intencióihoz képest szigorúan az alkotmányosság és törvényesség korlátai között mozog. Mindenekelőtt meg fo-

gom alakítani kabinetemet, melyben minden tárcát be fogok tölteni és mindegyiket lehetőleg a legtekintélyesebb hozzáértőkkel. Azt hiszem, hogy az erre és az új kormányzat egyéb előkészítő munkálataira vonatkozó részletes tárgyalásaimat Budapestben legfeljebb két nap alatt befejezem és azután ismét Bécsbe jövök. Minthogy a jelenlegi parlament a hosszú válság során képtelennek mutatkozott arra, hogy bármilyen irányban többséget alakítsunk, ennél fogva az általam alakítandó kabinetnek az lesz a feladata, hogy ezt a képviselőházat feloszlata, választás után alkalmat adjon az országnak olyan többség összeállítására, mely az uralkodó és a nemzet közti összhang helyreállításán képes legyen sikerrel közreműködni. Remélem — és azt hiszem, joggal remélhetem — hogy ebben a hazafias feladatomban, amelyre úgy közgazdasági, mint nemzeti és alkotmányos szempontból kielégítő program alapján vállalkoztam, engem minden alkotmányos faktor szívesen támogatni fog.

Az új kormány.

Ami a megalakítandó Khuen-kormány tagjait illeti, a délután folyamán elterjedt hírek szerint a designált miniszterelnök is abból a körből fogja venni, amelyből Lukács vette. Este felé politikai körökben a következő listát terjesztették:

Miniszterelnök és belügyminiszter: Khuen-Héderváry Károly gróf.

Pénzügyminiszter: Lukács László.

Kereskedelmi miniszter: Hieronymi Károly.

Földművelési miniszter: Jakabffy Imre.

Igazságügyminiszter: Vavrik Béla.

A pártok állásfoglalása.

A politikai pártok legnagyobb része még nem foglalt állást Khuen megbízatásával szemben. Meg akarják várni azt, hogy Khuen gróf kikkel fog tárgyalni, kiket fog kabinetjébe venni és mit val programjáról.

A hangulat a pártkörökben különböző, de egyhangú volt az a vélemény, hogy az új miniszterelnöknek nem marad más hátra, mint a Ház feloszlata.

A függetlenségi és 48-as Kossuth-pártban egyelőre varakozó álláspontot foglaltak el, de erősen cáfolták azt a hírt, mintha Khuen legutóbbi tárgyalásai alkalmával Kossuth Ferencel és Apponyival megegyezésre jutott volna. Kossuth Ferenc, aki szintén fenn volt a pártkörben, többek közt ezeket mondta:

— Erősen készülok elhagyni a helyemet. Vettem is magamnak egy egyfogatu kocsit, mivel, sajnos, lábaim már nem engedik meg, hogy gyalog menjek, mint privát-ember pedig már nem járhatok kétfogatun.

A függetlenségi és 48-as Justh pártban az a hír járta, hogy Khuen- és a Kossuth párt között megállapodás történt. A Justh-párt a leghevesebb ellenállásra készül Khuen ellen, aki nézetük szerint még a választási reformot is meg fogja nyirbálni. Ebben az esetben a párt ellene úgy a parlamentben, mint az országban a legerősebb küzdelmet fogja megindítani, erősebbet mint Lukács ellen indított volna, akit az általános, egyenlő választói jog hívének tartanak.

Justh Gyula, aki rövid ideig fenn volt a pártkörben, kijelentette híveinek, hogy választásokra kell készülni.

— Én — ugymond — minden lehetőt el fogok követni a párt és elveim érdekében. Minden körülményben lemegyek agítani. Az eddig tapasztalt hangulat után biztosra veszem, hogy a győzelem pártunké lesz.

Az új miniszterelnök.

Khuen-Héderváry Károly gróf a felső ausztriai Gräfenbergben, 1849. május 22-én született, mint Khuen Antal gróf és Izdenczy Angelika bárónő fia. Családneve mellé 1874. december 5-én legfelsőbb engedéllyel felvette a Héderváry nevet és címerét a kihalt hédervári Viczay grófok címerével egyesítette. Középiskoláit Pécsen, egyetemi tanulmányait pedig Zágrábban befejezve, egyideig a zágrábi törvényszéknél joggyakornok volt. A képviselőházba a győrszigeti kerület küldte először 1875-ben, majd másodízben 1878-ban. 1882-ben Győr megye főispánjává neveztetett ki, egy évvel később pedig Horvát-Szlavon-Dalmácia szágok bánja lett. A horvát közviszonyok erőlyes rendezése körül szerzett érdemei elismerésül ugyancsak 1883-ban a valóságos belső titkos tanácsosi címet, 1885-ben az I. osztályú vaskorona-rendet kapta, 1901-ben pedig az aranygyapjas-renddel tüntette ki a király. A Wekerle-féle egyházpolitikai javaslatok idején beállott kormányválságban közvetítő szerepet vállalt, de kabinetet nem alakíthatott. Közel két évtizedig tartott bántása alatt a kormányzatával elégtelen horvátok 1903-ban zendülésben törtek ki, amelynek ele az államvasutak magyar feliratai és címerei ellen irányult. E zendülésnek csak a több helyen kihirdetett osztrómállapot vetett véget.

1903. január 27-én, a Széll-kormány lemondása után miniszterelnökké neveztetett ki. Mint miniszterelnök azon igyekezett, hogy az obstrukciót leszerelje. Sikert is a függetlenségi és 48-as párt egy részével kompromisszumot kötnie, a párt más része azonban tovább obstruált. Ez időbe esik a Szápáry-Dienes-féle megvesztegetési botrány, melynek megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság Khuent is kihallgatta. Ez ügy miatt állása megrendülvén, 1903. augusztus 8-án lemondott. Másodízben, az előbbinél még súlyosabb viszonyok között lépett kormányra szeptember 22-én, de Koerber, volt osztrák miniszterelnök becséde következtében újból benyújtotta lemondását. A Tisza-kabinetben 1904. március 8-án a felség személye körüli tárcát vállalta el. Képviselői mandátumot 1904. június 17-én, majd pedig az 1905-iki általános választások alkalmával Temesváron nyert. A legutóbbi választásoknál nem lépett fel többé.

TUDOMÁNY.

Schakleton felolvasása. Budapesti tudósítónk jelenti: Schakleton hadnagy ma este tartotta meg felolvasását a Vigadóban a déli sark körül tett utazásáról. A felolvasásra nagyszámu, előkelő közönség gyűlt egybe, mely feszült figyelemmel hallgatta Schakleton német nyelven elmondott, de vonzó modora előadását. Előzetesen Schakleton a Nemzeti Múzeum egy termében tartott angol nyelven felolvasást a földrajzi társaság tagjai előtt. Schakleton különben délután két órakor érkezett meg Bécsből neje és sógora társaságában. Természetesen egész sereg újságíró interjúvolta meg mindjárt megérkezése után. Schakleton sajnálatának adott kifejezést, hogy nem tölthet hosszabb időt Budapesten, mert holnap már Hamburgba kell utaznia. Budapestet egyik leggyönyörűbb városnak tartja, amelyet valaha látott. Schakleton azután elmondotta, hogy nagyon sok dolga van. Azért tart olyan sok fel-

olvasást, mert déli sarki utazása temérdek pénzbe került, sok adósságot csinált és most azt szeretné kifizetni a felolvasások díjaiból. Schakleton tiszteletére este a lipótvárosi kaszinóban banket volt, amelyen a sarkutazót nagy ovációban részesítették.

Letartóztatott aradi kereskedő.

A félrevezetett bécsi rendőrség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

A bécsi rendőrség egy alaptalan feljelentés következtében hitelezési csalás címén letartóztatta tegnapelőtt Braun Miksa aradi férfit, akinek a Szabadság téren van üzlete. Braunt, egyik bécsi hitelezője a miatt jelentette fel, hogy mint körözött csaló szökésben van és kiakarja magát vonni az igazságszolgáltatás keze alól. A bécsi rendőrség távirati kérdést intézett az aradi királyi törvényszékhez, igaz e, hogy Braun Miksa ellen bűnvádi eljárás van folyamatban és hogy körözik. Az aradi törvényszék azt válaszolta, hogy ez nem igaz, mire Braunt szabadlábra helyezték.

A Neues Pester Journal mai száma a következőket írja:

„Braun Miksa aradi 40 éves férfit, akinek kereskedőt tegnapelőtt Bécsben csalás gyanúja miatt letartóztatták. Braun ellen a rendőrségnél Gerber Lajos dr. ügyvéd több férfit kereskedő nevében feljelentést tett. A hitelezők több mint 30 ezer koronát követelnek, azzal vádolva Braunt, hogy csalási szándékkal jelentette magát velük szemben fizetésképtelenségnek. Ennek következtében a Bécsben tartózkodó Braunt letartóztatták. Braun tagadja a károztási szándékot.”

Aradon utána jártunk a dolognak és a következőket tudtuk meg: Braun Miksa fizetésképtelensége két hét óta húzódik. Körülbelül 30 ezer korona az adóssága. Hitelezőinek 50 százalékos egyezséget ajánlott fel, amelyet azok — egy-kettő kivételével — elfogadtak. Braun most azért utazott Bécsbe, hogy az egyezséget ezekkel is perfektálja.

E közben történt, hogy egy bécsi gyáros feljelentést tett ellene az ottani rendőrségnél, hogy Aradról megszökött és most azért van Bécsben, mert onnét tovább akar szökni. A gyáros fizetési pressziót akart ezzel gyakorolni Braun Miksára. Braunt a rendőrség nyomban becsátta és addig is, míg a feljelentés valóságáról meggyőződést nem szerzett, előzetes letartóztatásba helyezte.

Egyben táviratozott az aradi törvényszékhez: mi igaz a feljelentésből, van-e bűnvádi eljárás folyamatban Braun Miksa ellen. A közérdeklődésre Lukácsy Miklós törvényszéki bíró távirati választ küldött, hogy a feljelentés adatai valótlanak, mire a bécsi rendőrség Braunt azonnal szabadlábra helyezte.

SPORT.

+ Az Aradi Atlétikai Klub közgyűlése elhalasztva. Az A. A. K. e hó 16-ára hirdetett közgyűlése a 9-ik lapokban közzétett tárgysorozattal e hó 22-én, délután háromnegyed 6 órára halasztatott el. A közgyűlés a Fehér Kereszt kistermében lesz megtartva.

+ Elhalasztott klubvacsora. Az A. A. K. e hó 15-ére hirdetett klubvacsorája e hó 22-én, este 8 órára halasztatott el. Egy teríték 1.60. A klubvacsora a közgyűlés után, a Fehér Kereszt kistermében lesz megtartva.

+ Az Aradi Atlétikai Klub e hó 13-án, délután 6 órakor a mérnök-egylet helyiségében igen fontos tárgysorozattal ülést tart.

A budapesti gyűjtőfogház titkai

Megvesztegetett börtönőrök.

Távirati tudósítás.

Arad, január 11.

Nagyszabásu bűnügyben nyomoz már napok óta a budapesti rendőrség. Kiderült, hogy a gyűjtőfogház börtönőrei összejátszanak a rabokkal, azoknak leveleit közvetítik, üzeneteket hordanak a szolgálataikért a rabok hozzátartozóitól jutalmakat fogadnak el. Körülbelül egy esztendővel ezelőtt hasonló visszaélések derültek ki a budapesti királyi ügyészség alkotmány-utcai fogházának őreiről.

A véletlen most kiderítette, hogy a botrányos visszaélések, melyeknek hírére oly jogos felháborodással fogadta a közönség, mikor a Haverda-ügy szennyes napvilágra került, ugyszólván minden börtönünkben otthonosak.

Pénteken egy terézvárosi tolvajtanyán tartott házkutatást a rendőrség. Rengeteg lopott holmit és egész levéltárat találtak a detektívek a szoba egvik sarkában. A tolvajok szerteágazó, nagy üzleti levelezést vezettek, ahogyan pedáns üzletemberekhez illik, nem semmisítették meg a leveleket, hanem gondosan eltették őket. Most az egész iratcsomó a rendőrség kezébe került és egy nagyszabásu vesztegetési ügy bogozódott ki belőle teljesen váratlanul.

A levelek nagyrésze ugyanis a gyűjtőfogházban íródott és onnan csempészték ki és juttatták őket a címzettek kezébe. A raboknak egyébként sem tiltják meg a levelezést, azonban minden levelük a börtönigazgató kezén megy keresztül. Ezekről a levelekről hiányzik a börtönigazgatóság pecsétje, bizonyítékaul annak, hogy bűnös uton kerültek a címzettekhez. Elbocsátott rabok nem hozhatták ki őket magukkal, mert azokat elbocsátásukkor gondosan átvizsgálják és minden gyanús tárgyat elvesznek tőlük. Más nem férközhetik a rabokhoz, csak a börtönőrök. A levelek tehát csak ezek útján juthattak a külvilágba.

A legtöbb levelet egy Behr Béla nevű, több évi börtönre ítélt rab írta. Az egyik, melyet öccséhez, Weisz Mátyáshoz intézett, rendkívül érdekes. Arra kéri benne, küldje el volt kedvesét a bírálkhoz, hogy kedvezményeket, esetleg a büntetése elengedését kérje tőlük. A leány, aki ma már a rendőrség foglya, rendkívül szép és az egész ravasz terv, amely most lelepleződött, arra volt alapítva, hogy a leány szépsége majd elkábítja valamelyik bírót.

A levél a következő:

„Kedves Matyikám! Egy nagyon fontos, az életembe vágó dologra akarlak megkérni. Ugy-e megteszed? Csinald meg, hogy az említett tynk felmenjen a tanácselnökhöz, esetleg az előadóbiróhoz, mert ez most a legfontosabb. Itt leírom, hogy hogyan viselje magát. Ha agglegény és nagy steiger, akkor a lakásán keresse fel, ha nem, akkor az irodában. Csakis négyszemközt beszéljen vele. Állítson be hozzá sirva és mondja, hogy éppen most akartam az idegen légióba menni, vagy mondja, hogy az anyám kétségbe van esve, hogy nincs ellenem bizonyíték és hogy az anyámnak is folyton esküdzöm, hogy ártatlan vagyok. Mondja, hogy a három évből kettőt engedjenek el, az egyet vegyék kitöltöttnek. Azt ugy kell csinálni, hogy egészen közel megy hozzá, a kezét csokolja, sirva hosszasan ott felejt a kezét a kezében, aztán szorosabban vonja magához, ölelje át a tórát és igyekezzen vele bizalmas viszonyba jutni. Ha jól játssza a szerepét, akkor az én szabadulásom megvan pecsételve.

De ez most nagyon sürgős. Há! ugy-e megteszed? Arról pedig, amit neked átadtam, nem szólsz senkinek. Mondd meg a Juliskának, hogy

van itt egy ember, aki el van ragadtatva az ő szépsége által és aki azt mondta, hogy ha nekem sikerül kiszabadulni és az ő dolgát biztosítani, akkor megteszi a Juliskát főhercegnőnek, olyan gazdagnak. Hát azt gondolja meg ez a kábe.

Azán, ha ide kijöttök, akkor vigyázzatok. Van itt egy ápoló, valami Matonek Gergely, az egy infámis gazember. E sorok átadóját is elárulta, hogy aztán 10 korona pénzbírságra ítéltek. Pedig én ki tudnám tenni a szűrít, mert ő se jobb a többinél, ő is hozott nekem egy üveg cognacot jó pénzért. Meg is mondtam az igazgatónak is. Hát csak ügyesen! Csókol bátyád: Behr Béla.

A többi levél is rendkívül érdekes és sok fontos adatot adott a rendőrség kezébe. A nyomozást, mely nagy energiával folyik, Krecsányi Kálmán detektívönök vezeti. Valószínű tehát, hogy már néhány napon belül kézre fognak kerülni a gyűjtőfogház postásai.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ József főherceg fájánjai. A múlt hó 20-án nagy udvari vadászatok voltak József főherceg aradmegyei uradalmában. A hajtók közül ez alkalommal Krausz József egy fájánt, Biró Gábor pedig egy fegyvert lopott el, amiért Baros László, József főherceg uradalmi intézője feljelentette őket. Bozóky Mátyás büntető járásbíró ma egyenként 10—10 korona pénzbüntetésre ítélte a főhercegi uradalom tolvajait.

§ A miniszterek sajtópöre. Fővárosi tudósítónk jele: „A Wkerle—Kossuth kormány panamá” címea megjelent röpirat miatt tudvalevőleg Kossuth Ferenc, Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Darányi Ignác miniszterek és Szerényi József államtitkár rágalmozási pört indított Habár Mihály, a „Friss Ujság” szerkesztője, a röpirat megnevezett szerzője ellen. Szlavek vizsgálóbíró ma hallgatta ki a pörben Habárt, aki a kihallgatás folyamán a szerzőségeit vállalta és kérte a valódiság bizonyításának megengedését.

§ A mikalakai leányrablás. A régi, jóidőre emlékeztető olyan ügyet tárgyalt ma az aradi királyi törvényszék, amilyen a lovagkorszak letűnésével mind ritkábban fordul elő: leányrablás. Egy mikalakai földmives volt a hős troubadour, aki szíve választottját úgy vélte magához láncolni, hogy megszöktette, illetve elrabolta. Három legénytársát maga mellé vette és amikor az imádott leány édesanyjával az éjszakai órákban hazafelé igyekezett, négyen megármadták őket és elrabolták a rémülten sikoltozó leányzót. Nem sokáig élvezhette azonban a szerelmes ifjú a rabolt nő közelségét, mert a hatóság emberei kiszabadították kezét közül. A leányrablók felett ma ítélkezett az aradi királyi törvényszék személyes szabadság megsértése miatt. A bíróság a hőszerelmezt 1 heti, társait 1—1 napi fegházra ítélte el.

§ Hamított borok. Deutsch Miksa dévai borkereskedő ma Székely Ferenc dr. aradi ügyvéd útján az aradi törvényszéken rendes pört indított K. Gy., S. N. és M. T. ellen, akiket kártérítés címén körülbelül 5000 koronát követel. Előadja keresetében, hogy a három bortermelőtől bort vásárolt, de azok meghamisították a bort és amikor az Dóvára megérkezett, a hamisítás konstatálása után a hatóság megsemmisítette. Így ő a vételár erejéig kárt szenvedett és kéri annak megtérítését. A bíróság tárgyalást tűzött ki az ügyben.

§ A fertői vége. Egy aradi külvárosi korcsnában fertőzött a múlt hónapban Bogyó János több napszámossal és cigánnyal. A kártyaszbírok be nem tartása miatt Bogyó Jánost a bakár pofonütötte, amiből a korcsnából való elvonásokor újabb veszedelem támadt. A bankánál ből tettelesen bántalmazta Bogyó János, aki ha-onló módon védekezett és 20 napnál hosszabb id-ig gyógyuló testi sértést okozott az erőlyes bankáron. Ma vonta felelősségre

Bogyót az aradi királyi törvényszék. A bíróság a vádlottat önvédelem címén felmentette, mert a kihallgatott tanúk vallomásaival beigazolást nyert, hogy a támadással szemben jogosan védekezett.

Emlékezés

Erzsébet királynéra.

A francia detektívönök elbeszélése.

A francia belügyminisztérium detektív osztályának főnöke, Paoli Xavér, aki külföldi fejedelmek életbiztonsága felett őrködött, ha ezek francia területen tartózkodtak, most közreadja emlékiratait a párisi. Goulois ban. „Öfelségeik” a cikksorozat címe. Erzsébet királynéről ír legelső sorban rendkívül érdekes dolgokat, amelyeket egy bécsi lap nyomán itt közlünk:

1895-ben állott legelőször Paoli a királynő szolgálatában. Aix-le-Bains-ben tartózkodott akkor. Mikor a rendőrfőnök Berzeviczy tábornoknál, a királynő udvarmesterénél jelentkezett és vele a rendőri szolgálat szervezéséről akart értekezni, a tábornok hidegen fogadta.

— Nincs szükségünk senkire — mondta.

Lassankint azonban megnyerte az udvarmester tetszését és a királynő is megszerette. Berzeviczy később megmagyarázta, hogy miért fogadta oly visszautasítólag Paolit.

— Rendesen olyan rendőrtisztviselőket küldtek hozzánk — mondotta — akik nem őriztek, hanem terrorizáltak bennünket. Olyanok voltak, mint Bankó szelleme, nyugtalan tekintetük mindenütt rablókat látott és egyszerűen lehetetlenné tették a felséges asszony üdülését.

Háromszor volt a királyné Franciaországban Paoli felügyelése alatt és a rendőrfőnök a következőket írja életmódjáról:

— Télen és nyáron öt órákor szokott felkelni. Langyos, desztillált vízben fürdött és elektromos masszázsbán részesült ilyenkor. Ezután nyomban sétára indult, anélkül, hogy környezetének szólott volna. Egyszerű gypaju ruhát öltött magára, lakkeipót húzott a lábaira és fejét egyszerű fekete kendővel kötötte be. Gyors léptekkel szelte a szálloda kertjének útjait. Hét órákor visszatért a hotelbe és reggelizni ült. Egy csésze teát ivott és egy darab kétszersültet evett. Visszavonult szobáiba és két óra hosszat foglalkozott az öltözködéssel. Tizenegy órákor újra evett. Egy csésze builont, egy tojást és egy-két pohár erőlevest táltak. A levést egy direkt erre a célra készített gépen főzték több kilogramm marhahúsból. A könnyű ételeket szerette, különösen kedvelte a nyalánságokat. A második reggeli után ismét sétára indult görög nyelvtanára kíséretében, aki ő és új görög nyelven társalgott vele vagy felolvasott neki. Az ilyen sétákra mindig egy második szoknyát is vitt magával és felcserele azzal, melyet a sétára induláskor vett fel. Hogy ezt megtehesse, rendesen egy szikla vagy egy fa mögé vonult és a felolvasónak félrefordulva, az uton kellett várnia. Visszatérve, a szállodában ebédhez ült. Rendkívül egyszerű menüből állott ez. Egy csésze jégbehűtött tej, nyers tojás és egy pohár tokaji bor. Azért szokott az ilyen egyszerű életmódhoz, hogy darázs dereka megtartsa karcsúságát. Rendesen egyedül étkezett és az estét sem szokta társaságban eltölteni. Így történhetett meg, hogy udvarhölgye sokszor napokig nem látta a királynét. Gyakran kétségbeesve fordult az udvarhölgy a görög felolvasóhoz vagy hozzám, hogy megtudja, mint érzi magát a királyné?

— Legszívesebben Kap-Martin-ben tartózkodott a nagyszony. Abban a szállodában, mely az előhegység legszélső csúcsán épült, hat szobát lakott. A szobák ablakai terraszra nyitak és innen gyönyörködött Monaco és Bordighera fenséges panorámájában. A lakosztály butorzata egyszerű volt, de azért raffináltan elegáns. Angol stílus volt minden, de azért nem különbözött a szálloda többi szobájától. Ágya mellett különböző színű villanyos csengőgombokat kellett felszereltetni, mert ő maga akarta behívni a kísérete személyzete közül azt, akire éppen szüksége volt. Senkit sem akart fárasztani. A szálloda szolgaszemélyzetét nem molesztálta.

— Tulhajtotta a tisztaságot és az egyszerűséget. Soha sem aludt vánkosokon, hanem csak a matracot használta. Rendkívül bőkezű volt. Bárhol tartózkodott, a szerencsétleneket segítette és mindig a legdiszkrétább módon. Kap-Martinban felkereste a szegényes hegyikunyhókat, ahol érdeklődött a parasztok sorsa iránt és a gyermekeiket az ölébe vette. Attól tartva, hogy a pénzadomány a szegény emberek sérthetné, a segítyt rendesen valami tárgy magas árának alakjában nyújtotta. Gyümölcsöt, több liter tejet és tojást vásárolt tőlük és a szállodába küldte. Ezek az egyszerű emberek nem tudták, hogy milyen magasrangú vendőjük akadt; azt hitték, valami gazdag idegen, akit sok csapás ért és azért a mások nyomorának enyhítésében keres vigasztalást. Gyakran kora reggel jöttek már a hegyekből és a szálloda portásánál alpmi virágokból kötött csokrot adtak át a „fekete hölgy” részére.

A királyné örömmel kerülte meg a rendőri óvintézkedéseket.

— Ilyen „szegény asszonyt” senki sem bánt, — szokta mondani helyes meggyőződéssel.

Mikor Paoli megtudta, hogy olasz utmun-kások dolgoznak a Mentonba vezető uton és hogy ezek egy esti értekezletükön fenyegető beszédet tartottak a tengerpartra érkező fejedelmek ellen, nagyon kérte a királynét, hogy ne járjon az említett uton. A királyné nem volt hajlandó határozott ígéretet tenni. Paoli megerősítette a rendőrségét és egy korzikai detektívét megbízta azzal, hogy jól felfegyverkezve vegyüljön el a munkások között. A detektív földmunkásnak öltözött és míg szorgalmasan tört a követ, ébren figyelte, vajjon arra jön-e a királyné? Mikor sötétedett, a királyné tényleg megjelent az uton. Mikor a földmunkásokhoz ért, megállott és éppen a munkásnak öltözött tükösrendőrt szólította meg. Valószínűleg azért, mert ez volt közöttük a legöregebb.

— Nehéz munka ez, ugy-e? — kérdezte a királyné.

A detektív, aki nem merte fejét felúzni, néhány olasz szót metyogott.

— Nem tud maga franciául?

— No, Signora.

— Vannak gyermekei?

— Si, Signora.

— Akkor adja át nekik ezt (a királyné a detektívnek egy Louisdort nyújtott át) és mondja meg nekik, hogy olyan hölgy adta, aki nagyon szereti a gyermekeket.

Ez a szállodában megszólította Paolit.

— Nos Paoli ar, haragudjék reám! Engedetlen voltam. Voltam a mentoni uton, beszéltem egy földmunkással és mint láthatja, még mindig életben vagyok.

Paoli sohasem merte megvallani, hogy a megszólított földmunkás az ő megbízható korzikai ügynöke volt.

Automobilt vesz a tanács.

Városatyák figyelmébe! Örrírásszi ötlet!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Arad, jan. 11.

Vannak olyan pechos emberek, akik kezük érintésével az aranyat sárrá változtatják. Ez nagy baj, de az ember nem tehet róla. Így születik és punktum. Beletörődik, megszokja és egész haláláig élél vele. Eleinte átkozza a sort, haragszik az egész világra, melynek egyéb gondja nincs minthogy az ő szerencsájának útját állja, de végül aztán mégis csak rájön a dolog nyitjára és negyven esztendő korában elhiszi, hogy a pech ellen nem használ a repülő gép sem. Az ilyen embernek nem szabad vállalkoznia, de kiváltképp ötleteket nem szabad termelnie. Mert az ötlet is olyan mint a ruha. Embere válogatja. Van aki Párisban dolgoztat és úgy áll rajta, mintha Kutjabogasi Cérna Pál készítette volna.

Aradváros tanácsa felveheti a versenyt az egyszeri ember fiával, akit az apja elküldött világot próbálni. Adott neki sok ezer forintot. A fiu nem tudta, mit kezdjen a pénzzel. Vett rajta száz ökröt. Egy pár napig feléjük se nézett s azok éhen pusztultak el. A bőrtük be- eserélte kerékpárookra. Persze, hogy leesett az első próba után és dühében tuladott a gépeken. Tíz kócsi köszörűkövet kapott érték és nagy büszkén beállított azzal az apjához.

— No fiam — mondotta az öreg — zseniális ember vagy, csak a kezűnek van baja. Az arany is köszörűkövé válik benne. De erről nem lehet tenni. A tapasztalat megéri az árát.

A tanács ekszperimentumait sajnos a közönségnek kell megfizetni és azért a holnapi közgyűlés figyelmébe ajánljuk, hogy legalább is tartsa nyitva a szemét, mikor az ötvenezer korona államegély felhasználására tesz a tanács előterjesztést. Tudnia kell, hogy a tanácsnak a kezében az arany sárrá válik. Mig más városokban csupa hasznos és közelőkat szolgáló, maradandó alkotások köszönik léteüket az állam segítésének, addig Aradon azt javasolja a tanács, hogy a tisztviselői fizetések kiegészítésére fordítandó tizenkilencezer koronán felül maradó harmincegyezer koronát — *dobják ki a sárba.* Mert csak másnak nem minősíthető az az egetverő eszme, amelyet a tanács egy havi gondolkodás után világgá bocsát és amely abban kulminál, hogy a közgyűlés az államegélyből végeztesen el egy olyan munkát, mely direkte állami feladat és vegyen a rendőrség részére — *egy autóbilt.* Huszonnégyezer koronát szán a város vezető testülete a növénykísérleti állomás csatornájának szűrő-készülékeire és nyolcezer koronát egy rendőrségi autóbiltára.

Egyéb baja nincs az aradi rendőrségnek, minthogy hiányzik egy autóbiltja. Talán gyorsabban fogják el majd a betörőket és tolvajokat, ha a rendőr gépkocsira ül, melynek tizenkétezer koronáért bizonyára egy külön gárást is kell majd építeni a jövő évi államegélyből. A rendőrlégénység dohos pinceodukban alszik, hat detektív tizenkétfelől száguld, az irodákban a biztonsági szolgálattól elvont rendőrlégények irnak és másolnak és a tanács autóbiltat akar venni, hogy esetleg a tűzhöz hamarabb érjen ki az inspekciónak tiszte. Ugy látszik, a rendőrség irigylő a tűzoltóságot autóbiltjáért és most ezzel akar versenyezni.

Ilyen ötleteket termel Arad város tanácsa, melyhez naponta érkeznek beutóak rendezését, világítását és tisztítását sürgető kérvények. A külváros nincs csatornázva, ellenben a növénykísérleti állomásra, — mely tisztára állami

intézmény — még szűrőkészülék is kell. Az ügyesség már feljelentéssel fenyegeti meg a rendőrséget, amiért nem elég gyorsan intézi el bűnügyeket és csak azért nem váltja be a fenyegetését, mert belátja, hogy a szükséghez képest a fele munkaerővel sem rendelkezik. S akkor a tanács autóbiltat akar venni az államegélyből.

Ugy látszik a tanácsnak eszébe jutott a kecskeméti csizmadia, akinek címtábláján ott diszelgett:

NAGY PÉTER
csizmadia és kéjgáz.

— Mit jelent ez bátyám? — kérdezte valaki.
— Jelenteni semmit se jelent — de szépen hangzik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerep: Kiskirályok, vigjáték. (A bérlet.)
Csütörtök: Bálkirályok. operett. (B bérlet.)
Péntek: Kuruzsló, szimf. Bemutató előadás. (C bérlet.)

Szombat: Kuruzsló, szimf. (A bérlet.)
Vasárnap. Délután: Színészvígjáték, operette.
Este: A csikós, nép szimf. Kis Mihály felléptével. (B bérlet.)

A Képzőművészeti Társulat kérelme.

(Kérvény városi segélyért. — Az idei kiállítás sikere.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Azok között a szürke akták között, melyek a holnapi városi közgyűlés elé kerülnek, van az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulatnak a városhoz intézett kérelme. Ebben a kérvényben a társulat 700 korona segélyt kér abból az alkalomból, hogy mint évente szokta, az idén is nagy anyagi áldozatokkal magas nivón álló művészeti kiállítást rendezett az aradi közönségnek. E kulturális munkájában a Képzőművészeti Társulat azon a még sajnos kisszámú műszerető közönségen kívül, melynek toborzásában szintén ennek a társulatnak van legnagyobb érdeme, sehonnán sem kap támogatást. Mig más városokban — hogy csak példákat említsünk: Szegeden, Kassán, Nagyváradon, Temesváron és Kecskeméten — az állami támogatás mellett maga a város is rendszeres szubvencióban részesíti a helybeli képzőművészeti társulatokat, addig nálunk a Képző- és Iparművészeti Társulat pusztán tagjainak anyagi áldozatából és a közönségnek csak nehezen felébrésztethető érdeklődéséből rendezi évenkénti kiállításait, ablak- és erkélypályázatait és végzi azt a kulturális munkát, mely lelkes igyekezettel akarja meghódítani a tömegeket a szép kultuszának.

Ugy hisszük tehát, nem kell sok szóval indokolni a Képzőművészeti Társulat kérelmének jogos és méltányos voltát. Arad városi képviselői bizonyára tudni fogják kötelességüket és nem zárkoznak el a kérelem teljesítésétől. Felhasználjuk azonban ezt az alkalmat arra, hogy röviden megemlékezzünk a társulatnak arról a kiállításáról, mely ez év elején nyílt meg a Weitzer János-utcai polgári finiszkolában és amelynek kapui néhány nap múlva fognak bezárulni.

Ez a magas művészeti értékű kiállítás szép bizonyosságot adta a társulat tevékenységének. Fővárosi, vidéki és aradi művészek állították ki műveiket ezen a tárlaton, mely a rendelkezésére állott szerény körülmények között is fel tudta kelteni Arad műszerető közönség-

nek érdeklődését. Szinte napról-napra nagyobb számban tekintették meg a kiállítást; az aradi tanintézetek növendékei tanáraik vezetése és utmutatása mellett nézték meg a tárlat műtárgyait, még pedig a társulat előzőekenységéből igen alacsony belépő-díjak mellett. Sőt az utóbbi napokban a művásár is igen élénk volt, úgy, hogy mikor a tárlat bezárul, sok országos nevű művész képei aradi lakások falaira fognak kerülni. A már régebben közölt vásárlásokon kívül ujabbban a következő vételek történtek:

Stengl Dezső megrendelte Albert Andor „Szomjasok” című szobrának egy példányát. Lőcs Rezső megvette Papp Vetus a „Szalon sarkában” című képét. A Képző- és Iparművészeti Társulat Erdőssy Béla „Kora tavasz”, Szilágyi Lajos „Tavaszi virágzás”, Albert Andor „Liliom”, Déry Béla „Edami malomház” és Uferbach Jenő „Hajók a Szajná” című műveit vásárolta meg. A Kölcsey-Egyesület Keményffy Jenő „Contre Your” című képét vette meg. Stauber József Nadler Róbert „Hajnal a normandiai parton” című képét, Domán Sándor Keményffy Jenő „Műteremrészlet” című pasztelljét, Varjassy Árpád Koszola Jenő „Zöldség-csendélet” című vízfestményét vették meg.

* Szamosi Elza. A magyar énekművészetnek világszerte ünnepezt talentuma, Szamosi Elza, február 2-án hangversenyez Aradon a rendőrség és tűzország javára. Ebből az alkalomból nem érdektelen Szamosi Elzának, a magyar kir. Operaház legünnepeltebb művésznőjének tünneményes pályafutásáról néhány intim adatot közölni. Szamosi Elzát tulajdonképpen Pierson, a berlini udvari opera igazgatója fedezte fel. A tizenhétéves, ragyogó szépségű urileány ritka szép koloratur hangja annyira megtetszett a nagynevű direktornak, hogy magára vállalta kiképeztetését. Magdeburgban lépett fel először a Carmenben, két héttel később már a berlini udvari opera közönsége előtt énekelt ugyancsak Carmen-ben. A berlini opera a lipcsei operához küldte gyakorlatra Szamosi Elzát, ahol ő kreálta a Navarrai leányt. Külföldi szereplése idején egymást érték a budapesti Opera szerződési ajánlatai és hogy az ajánlatokból annak idején még sem lett szerződés, az a budapesti Operánál divatos intrikákon mult. De Szamosi Elzát mégis haza hozta a honvágy és mint a Király-színház dédelgetett primadonnája aratta fényesnél fényesebb sikereit. Szamosi fényes talentumát észre kellett venni az Opera vezetőségének is és hosszasan alkudozások után sikerült megnyerni az Operaház számára, ahol ép úgy a legelső lett, mint volt előbb az operett birodalmában. Ő vitte nálunk diadalra Puccini két remekművét, „A bohémélet”-et és a „Pillangó kisasszony”-t. A két operabemutatón jelen volt maga Puccini is, aki annyira el volt ragadtatva Szamosi művészetétől, hogy a „Pillangó kisasszony” amerikai előadását csak úgy engedte meg, ha a már szerződöttetett elsőrangú olasz énekesnő helyett Szamosi Elza kreálja a szerepet Amerikában. Szamosi Elza amerikai szereplése valósgos diadalut volt, ahonnét visszatérve, még fejlettebb művészettel ejtette bűvületba az érte rajongó fővárosi publikumot. Szamosi Elza ma az egyetlen internacionális hírességű magyar művésznőnk. Az osztrondei kaszinó világhírű hangversenyein, melyekre csak a legnagyobb művésznők és művészek kapnak meghívást, Szamosi Elza eddig öt szezonban énekelt Szamosin kívül eddig egyetlen magyar művésznő sem szerepelt Osztrondeben. A világhíű nagyságok diplomáját azonban most március végén nyeri el Szamosi Elza. Három estén át vendégszerepel Montecarloban, a világ legkiválóbb operájában, ahol az egész világ legelső-

művészeiből összeválogatott társulat művésztében gyönyörködik a közönség. Szamosi Carmen-ben, a Pillangó kisasszony-ban és a Tosca-ban énekel Montecarlo nemzetközi publikuma előtt és biztos, hogy a világ legkényesebb igényű hallgatósága ép úgy meg fog hódolni Szamosi nagy művészetének, mint meghódolt eddig mindenki, aki csak hallotta. Februárban alkalma lesz az aradi publikumnak Magyarország legszebb és leghíresebb művésznőjét hallani és a mi közönségünk is be fog állni a Szamosi-rajongók ma már hatalmas táborába. H. G.

* Millió művészeti alapítvány. Budapestről írják: Nagyjelentőségű alapítványról beszélnek művészeti körökben. Az irodalom és zeneművészet egy magát megnevezni nem akaró lelkes barátja másfél millió koronás alapítványt létesít, melynek kamataiból két évenként husz, illetőleg harmincezer korona pályadíjat tűznek ki drámára és operára. A pályázatok főlívalva magyarok és nemzetközilek lesznek. Egyelőre még csak a kezdet stádiumában van az ügy és csak az operapályázatok tervezetének a vázlatát készítették el. E szerint a pályabírátság mindenkor elnöke a magyar királyi Zeneakadémia igazgatója volna, tagjai pedig az Operaház legtekintélyesebb karmestere, két zenei kapacitás és egy esztétikus. A nemzetközi pályázatok alkalmából a zsűrit még három külföldi zenei kiválósággal egészítik ki, kiket Német-, Francia és Olaszország, vagy Ausztria kultuszminisztereinek a közvetítésével hívnának meg. A bírálókat szintén az alapítvány kamataiból honorálnák fáradozásukért. A magyar juror három, a külföldi pedig ötezer korona tiszteletdíjat kapna. A pályanyertes művek első előadásának joga kizárólag a Nemzeti Színház, illetőleg a magyar királyi Operaház, illetné. A további részletekről most folynak a tárgyalások az alapítványt tevő ügyvédje és az illetékes körök között.

* Kis királyok. Nagy sikert aratott a múlt héten az aradi színházban a *Kis királyok* című pompás vigjáték, amelyen nagyon sokat mulatott az aradi közönség. Holnap ismét színre kerül ez a kacagtató vigjáték, amelynek főszerepeit Novák Irén, H. Harmath Józsa, Follinuszné, Benkőné, Várnay, Beregi és Ditrői játsszák.

* Kiss Mihály bucsuja. Nyugalomba vonulása előtt vasárnap bucsuzik az aradi közönségtől Kiss Mihály, az országos hírnépszenmű-énekes, aki valamikor kedvence volt az aradi közönségnek. Kiss Mihály a Csikós-ban fog bucsút venni az aradiaktól.

* A kuruzsló. Nagy érdeklődés előzi meg Földes Imre legújabb színművének, A kuruzslónak pénteki premiérjét. A nagytehetségű fiatal drámaírónak ez a legújabb színpadi munkája a Magyar-színházban került színre.

* Fiume és Abbázia. A magyar tengerpartot, Fiumét és a magyarok által leglátogatottabb tengeri fürdőt, Abbáziát mutatja be új műsorán az Uránia színház. Akárhányan vannak Aradon, akik még nem látták a remek fekvésű tengerparti várost, Fiumét. A quarneri öbölben riagatózó hajókkal, hatalmas elevátoraival, érdekes utcáival, gyönyörű palotáival és kies fekvésével rendkívül vonzó hatást gyakorol a nézőre Fiume. Fél órai tengeri utazás után Abbáziában vagyunk. Végig sétálunk a csodaszép parkban, a remek tengerparti strandon és felejthetetlen szép látvány emlékével tűnik el előlünk Fiume és Abbázia. Az új műsor kilenc száma elsőrendű látványosság számba megy, melyek bizonyára a legnagyobb vonzerőt gyakorolják a közönségre. 241

A gyoroki szőlősgazda.

Emlékezés egy nyugalmazott színészeiről.

Az országos színészegyesület most vagy huszonöt érdemes színész nyugdíjazását intézte el. Ezek között van Mezei Péter is, aki az aradi közönségnek régi ismerőse. Ötven esztendeig játszott vidéki színpadokon s jeles alakításokkal tette nevét ismertté. Mezey Péterről kevesen tudják, hogy Gyorokon szőlője van s most, hogy nyugalomba vonult, ott éli öreg napjait hitvestársával. Jó Mezei Péter nem tartozik az országosan kikiáltott „mesterek” sorába. Mezei Péter, miként ötven évvel ezelőtt, úgy ma is „vidéki” színész. Még pedig a javából; mert az igaz tehetségeknek ugyanazon fájáról sarjadzott Péter, miként a kolozsvári öreg Szentgyörgyi „Pista bácsi.” Egész kortörténelem az az élet, melyet az ősz mester megfutott, hol gyalogszeresen, hol tengelyen, majd később már robogó dobogó gőzparipától futott vasúti kocsiban.

1859-ben még kevésbé volt biztos a magyar színész sorsa. Bolond Istók gyanánt hányódtakvetődtek az országban. Zsándár, becinker, valamennyien esküdt ellenségei voltak a magyar nyelv és elnyomott magyar lélek vándorapostolainak. Maga a közönség is gyakorta egy rangba helyezte a színész „ténst” és „ifiaszonyt” a — csepürágókkal. És midőn az emlékeztető 1859-ik esztendőt írták: „felsőbb engedelmével” éppen Erzsébetvárosban működött a Nagy Miklós „igazgatása” alatt csoportosult kis vándorszínész-társaság. A megsárgult színlap bizonyossága szerint „A kastély termében” vonultak fel. Korántsem ragyogott villanyfénytől ez a kastélyterem, midőn 1859. január-17-én Mezei Péter kilépett a tákoltszínpadra. Alig néhányan lézengettek ott. A bágyadtan pislogó lámpák küzdve küzdöttek a fütetlen „kastélyterem” sötétségével. S nemhogy illatáros páholyokból mosolyogtak volna azok a rózsásfehér arcú, gyémánt fülöngűgősszép asszonyok, de még szék sem volt a teremben. Kiténik ez a Mezei Péter ötven év óta őrizgetett színlapjáról, amelyen „kéretik a t. publikum, hogy a székeket délután 5 óráig elküldeni méltóztassék.”

Mezeiék ugyanezeken két rég lomtárba került 1—1 felvonásos vigjátékkal szórakoztatták a t. publikumot. És hirdették azt is, hogy „játék után Bogdán Lajos ur szép szülő magyar táncos kedveskedend” az erzsébetvárosi t. publikumnak, ha ugyan a t. publikumnak kedve volt széket is cipelni a színházba?

Azóta ötven év is elmúlt. Mezei a színműjátszás minden ágával próbálkozott. Énekel, táncolt, mókázott, szavalt, társalgott, de szerepet soha vissza nem utasított, sem soha el nem ejtett „Péter bácsi”. Bár vidám, bár szomorú szerepeiben mindig megfelelt Mezei, sőt számtalanszor az igazi mesterek nagyságáig emelkedett Péter, a ki nek egész sorozatra tehető a kiválóbb szerepei.

Jó Mezei Péter — ötven év óta — bár falusi ripacsokkal kutyagolt, bár nagyszínházak és társulatok fényét élvezte, napról-napra megtartotta, halomra gyűjtötte a társulatai által lejátszott darabok színlapját. Sőt ha az előadás során valamely különös esemény fordult elő, Mezei ezt is híven feljegyezte a félretett színlap hátára. Azért idővel még becses adatok tárháza lesz ez a sárgult, rongyolt papírlap-gyűjtemény, melynek mosódott betűivel tehetségek lobbantak el, sikerek peregtak feledésbe... Hajh, ez a színészsors. Emberi sors. Egyszer csak tegördül a függöny és több tavaszvirág már minékünk nem virul.

A pipagyűjtésben nagy mester Péter bácsi, mert minden alkalmat felhasznál arra, hogy ismerőseitől, barátaitól egy-egy pipát kaphasson emlékebe. De saját pénzéért nem vett pipát soha. Csak az ingyen-pipát kedveli. Eleinte azt hozta fel ürügyül, hogy ötven pipát akar gyűjteni, most pedig, hogy már több van ötven pipánál, azt mondja, hogy százig meg sem áll a századik pipánál ismét jubilálni fog.

— Mit csinál az a sok pipával, Péter? — kérdezték egyszer tőle.

— Hát van két unokám — felelt önértetes büszkeséggel — azokra hagyom. Azokra marad a gyoroki szőlőbirtokom is. Két hold finom termései magyarád-ménési szőlő. Nagy sor az, mikor egy színész földbirtokos is. És mikor egy színésztől unokái örökölnék földbirtokot. Fehér holló.

Születésnapokon, névnapokon és ünnepélyes alkalmakkor, büszkén mutogatja Péter az üdvözlő leveleket, melyeket leányától, vejétől és a két „örökös” unokájától kap. Leánya, Mezei Olga, már vagy husz évvel ezelőtt kötött szerelmi házasságot Haksch Lajossal Pécsen, aki a Pécsi Filgyelő szerkesztője volt, most pedig ugyanott állami anyakönyvvezető. Boldogan élnek és nevelik a két fiút a nagyapa örömeire és azt kívánják, hogy minél később jussanak a szőlőbirtok és a pipák birtokába.

Agyonlőtt nőcsábító.

A férj boszuja.

Távirati tudósítás.

Arad, január 11.

Regényíró fantáziájában született meg olyan téma, amely ma Nagyszalontán történt. Egy férj fegyverrel akarta kényszeríteni felesége csábítóját, hogy az elcsábított asszonyt vegye nőül és amikor az vonakodott a kívánságnak eleget tenni, a férj úgy torolta meg eljárását, hogy agyonlőtte a csábítót. A tragikus esetről ezeket táviratozzák Nagyváradról:

A biharmegyei Nagyszalontán ma véres gyilkosság történt. Az ottani malom főgépésze, Rácz Lajos revolverből többször rálőtt a főmolnárra, Cseh Gyulára, aki halva esett össze.

Cseh Gyulának hosszú időn keresztül szerelmi viszonya volt Rácz feleségével, akit rábeszél, hogy hagyja el férjét, majd ő nőül fogja venni. Még mielőtt azonban ez bekövetkezett volna, Rácz megtudta felesége hűtlenségét és elkergette.

Az asszony kis gyermekével együtt elhagyta férje házáat. Rácz nemsokára ezután kényszeríteni akarta Cseh Gyulát, hogy — miután a válópert gyorsan lebonyolították, — vegye nőül elvált feleségét, akit elcsábított. Cseh Gyula kijelentette, hogy erre nem hajlandó.

Ma arról kapott hírt a főgépész, hogy elvált felesége és kis gyermeke nyomorral küdenek. Újból elment a főmolnárhoz, akit felszólított, tegyen eleget kötelezettségének s esküdjenek meg volt feleségével.

— Soha! — volt a főmolnár válasza.

— Akkor meghalsz, gazember! — kiáltott Rácz Lajos.

Előrántotta revolverét és abból több ízben Cseh Gyulára lőtt. A főmolnár halva esett össze. Rácz ezután elment a csendőrségre, ahol feljelentette magát. Letartóztatták.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 151

HIREK.

Sikkasztás a budapesti állampénztárban.

Letartóztatott pénztáros.

Távirati tudósítás.

Arad, január 11.

Ma késő délután a budapesti állampénztár egyik pénztárosát huszezer korona elsikkasztása miatt a fővárosi államrendőrség letartóztatta.

A sikkasztásról ezt jelenti budapesti tudósítónk:

A budapesti vámházköruti vámpalotában lévő állampénztárakban napok óta folyik a kassza-revizió. A könyveket buzgón átvizsgálta a kiküldött bizottság, amely egy kisebb szabálytalanságot konstatait csupán s már azt gondolták, hogy nagyobb kalamitás nélkül befejeződik az ellenőrzés munkája.

Ma azután váratlan dolog történt. A bizottságnak délfele Kléberg Vilmos pénztáros könyveit kellett átvizsgálni. Mielőtt a bizottság odaérkezett, a pénztáros becsukta a kassza ajtaját és a kulcsot átadta a szolgának.

— Nekem rövid időre el kell mennem, — mondta — ha a bizottság idejön és én még nem érkezném meg, csak adja át nekik a kulcsot.

Az ellenőrző-bizottság nagy meglepetéssel konstatait, hogy a pénztáros nem jelentkezik. Miután nem jött meg, kinyitották a pénztárt és nem sokára konstataiták, hogy huszezer korona hiányzik.

Jelentést tettek a rendőrségnek. Detektívek mentek ki a pénztárosnak Attila-utca 5. szám alatt levő lakására, ahonnan a főkapitányságra vittek. Kléberg rövid gondolkodás után ezt mondta:

— Nem akarok sok munkát adni az uraknak és fölöslegesen fárasztani. Bevallom, hogy elsikkasztottam a 20 ezer koronát. A családomnak szüksége volt pénzre s miután a magyar állam botrányosan kevés fizetést ad az alkalmazottainak, tehát sikkasztani voltam kénytelen.

A szegény, megtévedt embert a rendőrség fogva tartja.

— Lapunk mai számához posta utalványt mellékelünk és kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetési díjakat szíveskedjenek lehetőleg azonnal beküldeni, nehogy emiatt a lap kézbesítése akadályba ütközzön.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-én az időjárás: változás nem várható.

— A szerb király Pétervárotról Zágrábról jelentik: Az „Obzor” bécsi értesítése szerint Péter szerb király a legközelebbi napokban Pétervárra utazik. A cár hajlandónak nyilatkozott fogadására. A királyt Sándor herceg trónörökös is elfogja kísérsni. Péter király Pétervárra menet, Bécsben akar egy két napot tölteni és reméli, hogy Ferenc József király fogadni fogja. Szerb diplomaták jobban szeretnék volna, ha Péter király Bukaresten át utazott volna Pétervárra, de a király ezt a tervet visszautasította és kijelentette, hogy első külföldi utazása csak Bécsen át és Bécsbe viheti.

— A harmadik honvédhuszárezred új parancsnoka. A hivatalos lap egyik legutóbbi száma közli: Ő császári és apostoli királyi Felsége 1910. évi január 2-án Bécsben kelt legfelső elhatározásával Kirchner Ármán, a szegedi II. honvéd kerületi parancsnokságnál beosztott vezérőrnagynak, mint egészségi tekintetből szabadságoltatnak, jelenlegi szolgálati állása alól való felmentését és adai Pászthy Kálmán ezredesnek, a szegedi 3. honvéd huszárezred parancsnokának, ezredénél létszám felett való vezetése mellett, a szegedi II. honvéd kerületi parancsnokságnál rendszeresített tábornoki helyre való beosztását legkegyelmesebben elrendelni, továbbá Teréz József, a marosvásárhelyi 9. honvédhuszárezrednél létszám felett vezetett alezredest, a honvéd központi lovasiskola parancsnokát, létszámfeletti vezetésének beszüntetése mellett, a szegedi 3. honvédhuszárezred és dezbachi Zech Colbert, harti és sulzi báró, szegedi 3. honvédhuszárezredbeli alezredest, ezen ezrednél létszámfelett való vezetése mellett, a honvéd központi lovasiskola parancsnokává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— Képviselőből egyetemi tanár. A budapesti tudományegyetem román nyelvi és irodalmi rendes tanszékére az egyetemi tanács szabályszerű pályázat után első helyen egyhangúlag Alexics György dr. keleti kereskedelmi akadémiai tanárt jelölte, aki a tudományegyetemen is tizennégy év óta működik mint magántanár és a román nyelvtudomány terén európai notabilitás. A második helyre nem jelöltek, hanem a harmadikra jelölték, mint rendkívüli tanárt, Siegescu József dr. budapesti gimnáziumi tanár, országgyűlési képviselőt, aki ezelőtt két esztendővel az egyetemi magántanárságra törekedett, de nem habilitálták. Burdia Szilárd képviselő protezsálta a képviselői mandátum elnyerésében is, az egyetemi tanári pályázatnál is és ennek volt köszönhető, hogy nagynehezen felvette az egyetemi tanács a második helyre, tehát Alexics után. Politikai érdemeket tulajdonítanak Siegescu Józsefnek is, úgy, mint Burdia Szilárdnak. Alexics kihallgatásra jelentkezett a miniszternél és pártfogását kérte. Apponyi megnézte az aktákat és megnyugtatta Alexicset, hogy nem fogja preterálni. Állítólag az volt a szándéka, hogy Alexicset Kolozsvárra neveztesse ki Moldován Gergely helyére rendes tanárnak és ennek megtörténte után kerül a sor Siegescúra, akit Budapestre fog kineveztetni, főleg azért, hogy megtarthassa képviselői mandátumát. De a kolozsvári tanszék nem üresedett meg és így a dolog egy esztendőn keresztül függőben maradt. Most Apponyi fölterjesztésére a király Siegescut kinevezte a budapesti tudományegyetemen a román nyelv és irodalom nyilvános rendkívüli tanárává a szabályszerű illetményekkel.

— A közjegyző tragédiája. Kern Lajos dr. szegedi kir. közjegyzőt vasárnap Budapestre szállították s ott elmegyógyintézetben helyezték el. A Szeged közéletében előkelő helyre jutott férfiú szerencsétlen anyagi körülmények következtében súlyos erkölcsi katasztrófába sodródott. Bűnügyi zaklatások indultak meg ellene, egy magánjogilag rendezetnek hitt ügyből kifolyólag vád alá helyezték s ennek következtében közjegyzői gyakorlatától fölfüggesztették. Ilyen azörnyű csapások a hatalmas, erős szerveztű ember idegzetét összeroppantották s most megzavarodott elmével tűnt el a társadalom tekintete elől.

— Csőd. Amtmann Anna aradi Weitzer-utcai női kalpkereskedő ma önmaga ellen csődöt kért az aradi királyi törvényszéknél. A törvényszék a csődöt elrendelte.

— Péczely Ferenc temetése. Temesvárról jelentik: Az őszinte részvét és igaz fájdalom megnyilvánulása közepette ment végbe ma délelőtt Péczely Ferenc kir. ítélőtáblai tanácselnök temetése. A koporsó körül ott sorakozott a temesvári bírói kar szinte teljes számban, valamint a társadalmi élet számos más előkelősége. A holttestet a Bega balsor 1. szám alatti halottasházban beszentelték, majd kivitték a józsefvárosi pályaudvarra, ahonnan délután elszállították Lugosra. A gyászszertartás ma délelőtt tíz órakor vette kezdetét. A végtisztességen ott volt az ítélőtáblai bírói kar teljes számban Lasz József dr. ítélőtáblai elnök vezetése alatt, a kir. törvényszék bírói kara Salacz Béla kir. törvényszéki elnök vezetésével, a járásbíróság bírói kara Hofbauer Péter kir. táblabíró vezetésével, továbbá Telbisz Károly dr. udv. tanácsos, polgármester, Kisfaludy Kálmán, az ügyvédi kamara elnöke, Boross Dezső dr. kir. ügyész és még számosan. A holttestet Géhl János józsefvárosi segédlelkész szentelte be. A koporsót ezután a temetkezési vállalat zárt kocsiába tették és kiszállították az állomásra. Lugoson holnap délelőtt tizenegy órakor lesz a temetés.

— Egy öngyilkosság borzalmi. A tegnap reggel Zombolyáról Nagybecskerekre érkezett keskenyágánya vonat utasai hátborzongató látványnak voltak tanui. Ugyanis a Begaszentgyörgy előtt levő vasuti hidnál a vonat egy félíg feléltözött emberi testbe ütközött és maga után húzta addig, amíg sikerült a vonatot megállítani.

A már körülbelül élettelen, fagyos testet feltették a vonatra és a vonat személyzete annak rendje és módja szerint Begaszentgyörgyre érkezéskor jelentést tett az ottani állomás előjárójának. Bár a máv. szolgálati szabályzata előírja, hogy ilyen esetben a legközelebbi állomáson az illető személy leszállítandó és azonnal orvosi kezelésben részesítendő, Czernay állomási előjáró mégis úgy intézkedett, hogy a még lélegző embert, akiről megállapították, hogy Lupsa Lázár kistoráki román lelkész, Nagybecskerekre szállítsák. A szerencsétlen lelkész tehát Begaszentgyörgyön nem részesített orvosi segélyben, hanem a szó szoros értelmében bedobták egy harmad osztályú kocsiába. Borzalmas látványt nyújtott a felíg mezeten, fagyos ember, akinek lábai egy padon voltak, a teste pedig a padozaton feküdt. Ilyen állapotban érkezett az útközben kiszendvedt ember Nagybecskerek Begapart állomásra, ahol a táviratilag értesített hatóság emberei várták. Lupsa 35—40 év körüli, igen rokonszenves, művelt ember volt. Hogy milyen módon került Kistorákról a begaszentgyörgyi vasuti hidhoz a vázolt állapotban, azt a megindult rendőri vizsgálat lesz hivatva megállapítani. Felesége és három gyermeke a jó családapát gyászolják benne.

— A bécsi postatolvaj. Bécsből táviratozik: Annakidején Newyorkban tudvalevőleg letartóztatták a bécsi rendőrség megkeresésére Freemann Róbertet annak a gyanuja alatt, hogy ő volt a Minoriten-platzi 119.000 koronás postalopás tettese. Freemant egy angol gőzösön Londonba kellett volna vinni, hogy ott átadják a bécsi rendőrség megbízottjának. Freemann ez ellen a végzés ellen felelkezéssel állt, amelyet azonban elutasítottak. Freemant ennek dacára nem lehetett kiszolgáltatni, mert ő ez ellen újból a legfelsőbb bírósághoz is felelkezett.

— Bányaszerencsétlenség. Esztergomi távirat jelenti: A Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaság tokodi bányaműveinek első számú aknájában szerencsétlenség történt. Három bányamunkás a folyosók gerendázásával volt elfoglalva, mikor egy gerenda lezuhanása a széntörmelékeket a munkásokra zúdította. Egy munkás meghalt, kettőt még élve sikerült kimenteni.

— A párisi villamos munkások sztrájkja. Párisból jelent egy távirat: A villamosági munkások sztrájkjának tegnapi gyűlésén Pataud főtitkár előterjesztette beszámolóját, a melyet elfogadtak. Pataud közölte, hogy 60 műszaki katona által aláírt levelet kapott, a melyben kéréseik magukat az aláírók, hogy a villamos munkások sztrájkja esetén semmiféle szolgálatot nem teljesítenek. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, a mely kijelenti, hogy Pataud letartóztatása a villamosági üzem legsúlyosabb megzavarását vonná maga után.

— Értékes lelet. Szombathelyről táviratozzák: Nemterkeresztes községben szőlőforgatás közben értékes bronzkori leletre bukkantak. Nagy bronzvödörben, melynek művészeti kivitelé feltűnést keltett, két óriási osónakfíbulát igen szép geometriai díszítésekkel találtak, a melynek hajójában aprószemű bronzláncot, egy bronzfejszét, hét nyakkarikát, nyolc karperecet osigavonalú díszítésekkel, végül egy egész ruhára való bronzdísz esengőkkel és pontokkal álló körzajokkal, állati díszítésekkel találtak. Az értékes leletet, melyről Nogrady Gilbert tanár megállapította, hogy a bronzkorszaknak egyik legszebb maradványa, a szombathelyi kulturmúzeum számára megvásárolták.

— Amerikai család a délvidéken. Ritka fogást csinált tegnap a temesvári rendőrség bűnügyi osztálya. Egy sokat utazott, világlátott szélhámost lepleztek le, akit az újvilágban elkövetett többrendbeli csalás miatt köröztetett az amerikai rendőrség. Krusze Ferenc harminckett éves nagykippei illetőségű csavargót és szélhámost, aki 1908. évben az amerikai New-Salem-ben bankot nyitott. Dujans Mihály név alatt vezette a céget, amelynek az volt célja, hogy a visszavándorlóknak pénzt közvetítsen és a költségeikről gondoskodjék. Az intelligens külsejű ember ilyformán huszonkilenc embert csapott be, akikről 5297 koronát esalt ki. A pénzt természetesen saját céljaira fordította. Mikor a károsultak feljelentést tettek, akkor hirtelen megszökött. A hatóság kiadta ellene a körözleveget, melynek alapján tegnap este a temesvári gyárvárosi Három király-utczában levő lakásán letartóztatták. Azzal védekezett, hogy neki Amerikában háza van és a hiányzó pénzre van bőven fedezet. Ő nem szedett rá senkit és a felek pénzét nem sikkasztotta el.

— A vesztőhelyre. A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására ujabbán befolyt adományok: Eddig befolyt 64091 kor. 68 fill. Kolozsvári Szt-Imre-egyesület 20 kor., Szilágyvármegye 500 kor., Nemzeti Kaszinó Budapest 200 kor., Kálmánest és Homoksztyörgy község 20 kor., Arvavármegye 100 kor., Hontvármegye 100 kor., Sárosvármegye 50 kor., Zalavármegye 498 kor. 12 fill., Dezsőháza község 10 kor. 88 fill., Silingyia község 10 kor., Budapesti orvosszövetség 50 kor., Garam-Olaszka község (Zólyomvm.) 20 kor., Prokosh Ferenc, Ráctöttös 5 kor., Votány község 10 kor., Hercegszöllős község 50 kor., Albertfalva község 5 kor., Kőfalva község 20 kor., Budapesti Hirlap gyűjtése 245 kor. 33 fill., Kistófalva község 5 kor., Vajszló község 33 kor., Benkő János, Hajdúváros 10 kor., Bozes község 5 kor., Jolsvai polgári olvasókör 5 kor. 30 fill., Kiskunlacházai függ. 48-as olvasókör 5 kor., Kistófalui polgári olvasó 7 kor. 40 fill., Kecskemét város 100 kor., Vajdahunyadi főszolgabíró 10 kor. 80 fill., Esztergomi kereskedelmi társulat 10 kor., Perisnyéd község 10 kor., Vajdahunyadi főszolgabíró 81 K. 60 fill., Hajdúszoboszló város 20 kor., Baranyavármegye 100 kor., Tömörkény község 5 kor., összesen 66418 kor. 18 fill.

— Esküvő után öngyilkosság Gyuláról táviratozzák: Bacso Gyuláné, Bacso Gyula főgimnáziumi tanár felesége, ma agyonlőtte magát. Az eset annál nagyobb feltűnést keltett, mert ezelőtt 12 nappal volt az esküvője. Egy barátjához intézett levelében azt írja, hogy családi körülmények miatt válik meg az élettől.

— A részegség ellen. Varadia község jegyzője, Márgán Vladimir dr. kiszámította, hogy az ottani lakosság az elmúlt esztendőben nem kevesebb, mint harmincezer liter bort, tízezer liter pálinkát és negyvenezer liter söröt fogyasztott el, vagyis mintegy negyvenezer koronát költött italra. A községi képviselőtestület legutóbbi ülésén rámutatott arra a szomorú tünetre, hogy az alkoholizmus napról-napra ijeszttőbb módon terjed és inditványozta, hogy a lakosság népies előadásokon figyelmeztetessék az alkoholizmus veszedelemességére, a vármegye közönsége pedig megkéressék, hogy szabályrendelileg tiltsa el a korcsmáknak ünnep- és vasárnapokon való nyitva tartását. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

— Kilencvennyolc éves öngyilkos. Pécsről írják: A Majláth-utca 30 számú házban lakott leányánál, özvegy Matiovics Andrásnénál a 98 esztendőes Makai György. Férfi korában ült foglalkozását már régen abban hagyta és törődött aggastyán testtel csöndes öregségében morzsolta le éveit. Egymásután haltak el mellőle, akiket szerete t és végül csak özvegyiségre jutott leánya maradt vele. Matiovicsné szeretettel ápolta, gondozta a koros édes apját, aki magas kora mellett egészen a legutóbbi esztendőig meglehetősen egészséges volt. Közel egy esztendő előtt betegeskedni kezdett az öreg Makai György. Gyomorba jött erőt rója és baja az elenállásra már kevésbé képes embernek nagy szenvedéseket okozott. Sokat panaszkodott fájdalomról, de senki sem hitte volna, hogy erőszakos halálra gondol. Az utóbbi időben a betegség teljesen elkedvetlenítette, buskomorra tette Makait, aki így lassan megbarátkozott a halál gondolatával. Szomorú szándékát ma délelőtt hajította végre, amíg Matiovicsné a piaca ment bevásárolni. A házbeliek látták, amint az öreg ember bement az istállóba. Még szólt is az udvaron állónak: — Vágok magamnak egy kis pipára való dobányt.

Ezzel bement az istállóba és betette maga mögött az ajtót. Félóra múlva tért haza Matiovicsné a piaci bevásárlásból. Apját kereste és a házbeliek felvilágosítása után benyitott az istállóba. Az öreg Makai György ott lógott az egyik keresztgerendán, kéke-lilára duzzadt arccal. Felakasztotta magát. Teste már egészen ki is hűlt.

— Segély-pályázat. Az Aradi Kereskedők Köre a következő felhívást teszi közzé: A Pollák Sándor által néhai özv. Pollák Sándorné emlékeztetere tett alapítványból f. évi január 25-én egy beteg-szanatóriumban vagy gyógyhelyen leendő kezelésre szorult aradi kereskedelmi alkalmazottaknak 65 K. segély fog kiadtni. Azok, akik e segélyt elnyerni óhajtják, szíveskedjenek orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket január 22-ig az Aradi Kereskedők Köre irodájához benyújtani. Az elnökség.

— Észak-Olaszország és a Riviera. A Menetjegyiroda ezidél társaskirándulásának programjába Europa legdivatosabb üdülőhelyeinek megtekintését vette föl. Nizza és Monte-Carlo mellé San Remo, Mentone, Capmartin, Mobaco, Beaulieu és Cannes sorakoznak, ahova seregestül özönlnek az Ő és Újvilágból mindenki, aki pihenni és szórakozni óhajt. — A szorongásig megtelt vasuti kocsik és a tulzsufolt szállodák jelzik leginkább, hogy az idény legforgalmasabb napjai következnek. A Menetjegyiroda kirándulóinak azonban az egész uton kényelmes közvetlen külön vasuti kocsik állanak rendelkezésre, az egyes tartozkodási helyeken pedig a pompás hotelekben előre rezervált szobák várják. Az utazást a Menetjegyiroda egyik legtapasztaltabb és az utasok vezetésében teljesen szakavatott főtisztviselője kíséri, a tartozkodási helyeken pedig (Milano, Genua stb.) intelligens helyi vezetők magyarázzák az érdekes látványosságokat. Részletes prospektust szívesen küld az érdeklődőknek az Aradi Közlöny kiadóhivatala és a Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1.).

— A ménesi vincellér-iskolának mai naptól kezdve posta- és távirda-állomása Ménés. Távbeszélő száma Ménés 2. Vasut-állomása Győr-Ménés. A távbeszélő-állomásnak a nemzetközi forgalomba való bevonása iránt az intézkedések folyamatban vannak.

— Január 15-én persaszőnyeg raktáratat feloszlatom, addig a készletet minden elfogadható árban eladom. Schwarcz Zsigmond. 276.

— Szőkevény fiuk. Fiuméből táviratozzák a budapesti főkapitányságnak, hogy ott elfogtak egy Graf Lajos nevű fiut, aki két másik fiúval Budapestre akart menni, hogy ott beálljanak Messenger boy-nak. Az egyik fiu, Graf előadása szerint, atyjától 24.000 koronát kapott, hogy Budapestre mehessen. Ezt a fiut Graf azelőtt nem ismerte és nevét sem tudja, a másiknak neve Csap Andor és 15 éves. Közben Graf Fiuméből, a rendőrségtől megszökött és valószínűleg szintén Budapestre ment. A budapesti főkapitányság megtette a szükséges intézkedéseket.

— Aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet. Petőfi-utca 1. szám alatt, 1910-ik évben a 29. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbetétre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 150 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. — Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet. (Petőfi-utca 1.) 204.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban január 11-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Pálfi János napszámosnak Lajos nevű fia, Szegedi Lajos máv. fűtőnek Ilona nevű leánya, Bárony Nándor máv. váltókezelőnek Nándor nevű fia. Meghalt: Bartsch Jánosné 80 éves nyugalmazott pénzügyőri főbiztos neje, Korcsák Mihály 20 éves drótos, Koncsák Géza 3 éves fiu (a gyermekkorház első halottja.) Házasságot kötött: Baban Tódor szobafestő Botyáni Ilonával.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

TARKASÁGOK.

(A kabinetalakítás.) A politikában hirtelen történt változás még a kávéházakban is változást idézett elő. A legoszándesebb vendég is dühösen beszél már a politikáról.

— Én nem tudom, hogy mit akarnak Bécsben? Azt hiszik, hogy egészen gerinctelen ez az ország. Azt hiszik, hogy végig lehet rajtnuk gázolni?

Amikor Várnai Jendő színész, aki a legoszándesebb kávéházi vendégek közé tartozik, berebegt ma a törzssasztalához, megkérdezte tőle Deli Lajos:

— Mit szólna a politikához?

— Nagyon örülök a mostani helyzetnek, — mondta.

— Csodálatos beszéd. Minden jó magyarnak kötelessége busulni és ő kijelenti, hogy örül.

— Igenis örülök, mert Khuen-Héderváry kollégám lett.

— Hogyan gondolod ezt?

— Azt olvasom a lapokban, — felelte Várnai, — hogy a gróf kabinetet alakít és én rólam is mindig azt írják az újságok, hogy kabinetalakítást csinállok.

(A pukkanás.) Budapesti társaságokban mesélik: Lukács László volt designált miniszterelnök szépséges felesége és Lánzy Leó híres bankfejedelem gyönyörű hitvese állandó riválisok. Mindegyik túl akarja szárnyalni a másikat az előkelőségben. Mindkét urnő cselekedete mögött ez a titkos gondolat lappangott: „mit szól ehhez ő?”

A Nagy János-utcai egyik palotában (Lukács is Lánzy is itt lakik), nagy volt az elképpedés, amikor Lukácsot a király kabinetalakítással bízta meg. Lukácsné szép szeméből, amikor Lánzyt tekintetét kereste, ez volt kiolvasható: „Ezt csináljátok utánunk!”

Amikor Lukács, mint designált kormányelnök jött meg Bécsből, a felesége a vasutnál várta pompás berendezésű automebiljával. Nagy

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknei
5841 Aradon

Vulkán Olesőbb lett

a Fő utcán 9 év óta fennálló fűszer, gabona, liszt és csemege kereskedésemet, mely évente 100.000—120.000 koronát forgalmaz, más vállalat miatt szabadszabályból

azonnal átadandó.

Hermann Izidor
VULKÁN, Bányatelep.
851

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Arad, József főherceg-ut 7. szám alatt (Nesnera-ház, Evangélikus templommal szemben) egy a mai kor igényeinek megfelelő

hentes és mészáros üzletet
nyitottam.

Naponta friss marhahús, sertés, szopós borjúhús és felvágottak kaphatók. 91

Kívánatra házhoz szállítok. —
Telefon szám 739.

Szíves pártfogásért esedezik

Farkas János,
mészáros és hentes.

a SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgáyi kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Porosz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél
Arad, Eötvös-u. 3.
Telefon 63. sz.

Akar nőülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 3221

Villanyvilágítás,

elektromotor, szellőztető, telefon, villámhárító, villamoscsengő és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillárok,
lámpák és izzótestek a legolcsóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejáratával szemben, Bohus udvar.)
Telefon 595. 501

Leszállított hus árjegyzék!

Van szerencsém az igen tisztelt nagyközönséget értesíteni, hogy **Ferry-nival** **mészáros-üzletében** mai naptól kezdve a husokat alantí árak mellett árusítom:

Főüzletében (Krisztyó-ház.)	
Hízott marhahús eleje	1 kg. 44 kr.
hátulja levesnek	56
Pecsenyehús	1 kg. 60
Sertés-hús	72
Sertés karaj	80
Szalonna	84
Zsir és hár	84
Fiatal borjúhús eleje	60
hátulja	80

Fióküzletében (Guttmann-ház.)	
Növendék marhahús levesnek	52
Gulyáshús	1 kg. 48
Pecsenyehús	56
Gulyáshús eleje 36 és 40	
Szopós borjú, 8 hetes eleje	1 kg. 56
hátulja	72
Sertés-hús	72
Sertés karaj	80
Szalonna, zsír és hár	84

Szíves további pártfogást kér, kitűnő tisztelettel 579

FARKAS GYÖRGY,

mészáros és hentes.

Boros Béni-tér 20. szám alatt ujonnan épült két bérházban a lakások mind kiadattak.

Üzlethelyiségek

f. é. november hó 1-ére
jutányos árak mellett kaphatók.

Értekezhetni:

Laendler Aladár
gőzfűrésznél irodájában. 226

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövekedés előmozdításra a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha
rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 461

6 üveget ingyen láda és csomagolásban
bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalma lánsgáért teljes
garanciát vállalok.

Gondos anyák

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terneli, sőt az étvágyat még fokozza. Ára egy üvegnek **2 korona**.
Ovakodjunk mindegyikü keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydagaganatok

legjobb szer a „Frigin”. Ára 1 üveg ecsettel és utasítással **70 fillér**.

Legjobb fekete Hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legjobb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona**.

Kitűnő amerikai gummi

a „Niter” 6 darta egy eredeti fémdobozban **2 korona**. 421

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kőfűrés

teljesen felszerelve és stabil favágó-fejsze üzemképes állapotban eladó. Bővebbet Gyulai Kenyérütőde üzletben. Spitzler Rudolf. 115

Kiadó üzlethelyiségek!

Hunyadi-utca 1. sz. házban a Färber üzlethelyiségből még kihasználandó 1 nagyobb, esetleg két kisebb üzlethelyiség május 1-től kiadó Bővebbet a háztulajdonosnál. 188

Külön bejárati

butorozott, esetleg butornélküli, tiszta szobát teljes takarítással keresek. — Bővebbet May Soma, Kossuth-utca 67. sz. 222

Megjelent

a Tolnai Világlapja új évfolyamának I. és II. füzet, valamint Tolnai nagy Világtörténelmének negyedik kötete. Előfizethető évnegyedre vagy számonként. Krausz Paulin könyvkereskedésében. 511

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos

vízvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Le Carneval Parisienne

5 féle jelmezalbum Aradon kapható: Ingusz I. és fiakönyvkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 671

Német kisasszony

ki zongorázni is tanít a fehér- és ruhavarrásban is jártas, azonnali belépésre megfelelő állást keres 40 kor. havi fizetéssel. Cim Klein Adolf, Ó-pécska. 662

Modern

földszinti v. első emeleti úri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 4-5 szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jelisével a kiadóhivatal továbbítja. 437

Üzleti könyvek,

gyári raktára. Köpes levelező-lapok csaknem félárban. Rongált dobozú levélpapírok, farsangi jux-cikkek és álarok legnagyobb választéka. Legújabb társasjátékok. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpetz Izsó, könyv és papirkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz. Telefon 885. 525

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legújatosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészíték, ugyancsak javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 561

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 591

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetők TELEFON 438. TELEFON 438.

Szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi jóllátás. Ára tucatonta 4, 6, 8, 10 korona.

OLLA
Gummi kő-lőlegesség
A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobbjáték
GUMMI ÖTÖSER
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriákban.

555

Követelje azonban, hogy a szállítója önnöknek OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű szilikon utánpótlást mint egy jó feldolgozott. — Az előírt helyek kimutatását, árjegyzékét és eredeti propagandá reklámot ingyen küld az OLLA gummi gyár Wien 11/184. Praterstrasse No. 22. 57.

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetnek.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és

maculatura

jutányos áron

eladó

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 631

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Engel Bernát

uri szabó

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni a már évek óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

szabó üzletemre,

melyben már raktáron vannak a szezon legszebb és legjobb bel- és külföldi szövet-ujdonságai. Hosszu évek során szerzett tapasztalatom alapján a legkényesebb igényeknek is megfelelően dolgozok.

Szíves pártfogást kérve, tisztelettel

Engel Bernát,

uri szabó 342

Arad, Deák Ferenc-utca 38. sz.

Szálloda megnyitás!

Van szerencsém értesíteni, hogy Aradon, a Bockó-utcában épült

„Fekete Sas” szállodát

18 elegáns és ujonnan berendezett vendégszobával, étteremmel **é. hó 15-én megnyitom.** 651

Előre is biztosíthatom a n. é. közönséget, hogy a legolcsóbb árak felszámítása mellett a legjobbat kívánom nyújtani.

Kitűnő magyar konyha!

Hamisítatlan italok!

Legnagyobb kényelem!

Kitűnő tisztelettel

KREMPELSZ KÁROLY

szállodás.

Az első perjámosi

homokmészke téglagyár és mészégető

(Róser Mihály és Társai.) 3848

Aradi fióktelepét az Óvár-téren

üzembe helyeztük.

Megrendelések az Óvár-téri gyártelep irodájában elfogadtnak.

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon eltott, elsőrendű dugyökerezett bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima **riparia portalis** szőlővesszőket ajánl és gyökerez

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

4101

szőlőoltvány-telepe ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.